

Delft, evaluatie Ondernemersfonds

Stichting Ondernemersfonds Delft

Definitief

Delft, evaluatie Ondernemersfonds

Stichting Ondernemersfonds Delft

Definitief

Rapportnummer: 205X00562.075991_4

Datum: 1 oktober 2013

Contactpersoon opdrachtgever: De heer R. Dings

Projectteam: Stefan van Aarle

Bron foto: Hollandse Hoogte 8

Beknopte inhoud: In Delft wordt sinds 2011 gewerkt met een Ondernemersfonds, in de vorm van een OZB-opslag. Bij de start van het fonds hebben betrokken partijen de afspraak gemaakt om het Ondernemersfonds te evalueren. Er is een ondernemersenquête uitgezet en daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met direct betrokkenen. In voorliggende rapportage worden de resultaten, conclusies en aanbevelingen gepresenteerd.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

B | **RO**
Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave	pagina		
MANAGEMENT SUMMARY	3	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	35
		Conclusies	35
		Aanbevelingen	37
INLEIDING	5		
		BIJLAGEN	
WERKING VAN HET FONDS	7		
Start van het fonds	7		
Organisatie	7		
Inkomsten en uitgaven	8		
Aanslag en procedures	9		
Activiteiten 2011-2013	10		
RESULTATEN ENQUÊTE EN GESPREKKEN	11		
RESULTATEN ENQUÊTE	13		
RESULTATEN GESPREKSRONDE	27		
CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	33		

MANAGEMENT SUMMARY

Vanaf januari 2011 kent Delft een financieringsfonds van, voor en door ondernemers. Alle ondernemers (inclusief vastgoedeigenaren van een niet-woning) dragen financieel bij en de middelen die vrijkomen staan ter beschikking van de Stichting Ondernemersfonds Delft. Voorliggende evaluatie kijkt terug op de eerste convenantperiode. Hiervoor is een ondernemersenquête uitgezet onder alle ondernemers in de stad en zijn gesprekken gevoerd met de gebiedsvertegenwoordigers.

De evaluatie toont aan het Ondernemersfonds aantoonbaar heeft bijgedragen aan het economisch klimaat in de stad. Belangrijke resultaten als gevolg van de start van het Ondernemersfonds is een betere samenwerking tussen ondernemers (getuige de start van nieuwe samenwerkingsverbanden), nieuwe activiteiten in de stad ter bevordering van de stadseconomie en een professionelere aanpak van projecten.

De uitkomsten van de ondernemersenquête en de individuele gesprekken bevestigen de successen. De meerderheid van de respondenten is voorstander van een gezamenlijke en financiering aanpak van projecten. Bovendien zijn de respondenten het in de meerderheid eens met de activiteiten die in de eerste jaren zijn ontplooid.

De evaluatie toont echter ook aan dat het nog te vroeg is om definitief te oordelen over het succes van het Ondernemersfonds. De

verschillen per deelgebied in de stad zijn groot. Gebieden zoals de binnenstad en bedrijventerrein Schieoevers maken volop gebruik van de middelen uit het fonds, terwijl in andere gebieden de samenwerking pas dit jaar op gang komt. Voorbeelden zijn Voorhof en Delftse Hout / A13. In die gebieden bestond voor de start van het fonds geen professionele samenwerking, waardoor er een langere aanlooperperiode nodig is geweest om contact te leggen en een werkgroep op te richten.

Bovenstaande heeft eveneens betrekking op enkele grote OZB-betalers zoals de Technische Universiteit (TU) en DSM. In deze gebieden komt samenwerking tussen de actoren en de omgeving maar beperkt van de grond.

Met betrekking tot de verdeling van de middelen uit het fonds is de meerderheid van de betrokkenen voorstander van de huidige gebiedsgerichte aanpak. Reserveringen voor investeringen op stadsniveau kunnen niet op een brede steun rekenen. Er liggen dan ook nog veel plannen in de verschillende gebieden.

De evaluatie levert tot slot waardevolle informatie op over het functioneren en de werkwijze van de Stichting Ondernemersfonds Delft. Met name ten aanzien van de bekendheid van het Ondernemersfonds zijn investeringen nodig. Zowel uit de gesprekken als uit de enquête blijkt dat het bestaan van het Ondernemersfonds onvoldoende bekend is in de stad. Zichtbaarheid dient voor de stichting in de toekomst een aandachtspunt te zijn. In het rapport worden daarvoor diverse suggesties gedaan.

INLEIDING

Aanleiding

Sinds januari 2011 is er in Delft een Ondernemersfonds actief. Het fonds geeft ondernemers de kans om samen initiatieven op te zetten, welke vervolgens bijdragen aan de samenwerking tussen het bedrijfsleven, instellingen en de overheid, en aan de economische ontwikkeling van de stad Delft.

Het Ondernemersfonds wordt gevoed met gelden afkomstig uit een opslag op de OZB van niet-woningen met 8,2% op jaarbasis. Het fonds is stadsbreed. Dat betekent dat iedereen die in Delft OZB voor niet-woningen betaalt, als ondernemer wordt gezien en dus een bijdrage levert aan het fonds. Het tarief per belastingplichtige is afhankelijk van de waarde van het vastgoed (WOZ-waarde). Het beheer van de financiële middelen is in handen van de Stichting Ondernemersfonds Delft.

De gemeente Delft heeft eind 2010 op verzoek van de Stichting Ondernemersfonds Delft medewerking verleend aan de invoering van het Ondernemersfonds. Hiervoor is een convenant afgesloten. Onderdeel van het convenant is de afspraak dat in 2013 een evaluatieonderzoek plaatsvindt (uitgevoerd door een onafhankelijk partij) naar de resultaten uit de eerste jaren. Op basis van deze evaluatie neemt de gemeenteraad een besluit over de wijze van financiering waarmee het Ondernemersfonds wordt gevoed.

De Stichting Ondernemersfonds Delft heeft BRO ingeschakeld om de evaluatie uit te voeren en conclusies te formuleren.

Doelstelling

Doel van de evaluatie is om terug te kijken op de eerste jaren van het Ondernemersfonds. In het convenant zijn afspraken gemaakt over aspecten die in de evaluatie in ieder geval aan de orde dienen te komen:

- de wijze van financiering van het fonds;
- de uit het fonds verrichte bestedingen;
- de in de werkgebieden en/of sectoren behaalde resultaten met de uit het fonds verrichte bestedingen.

Uit de evaluatie moet blijken of het zinvol en wenselijk is om in de huidige – of eventueel een gewijzigde opzet – door te gaan met het Ondernemersfonds.

Enquête en gesprekken

Onderdeel van de evaluatie is een draagvlakmeting in de vorm van een enquête. In deze enquête is aandacht voor het instrument OZB-opslag, de projecten die worden gefinancierd en de communicatie tussen de betrokken partijen. BRO heeft de enquête voorbereid, uitgevoerd en de resultaten verwerkt. Aanvullend daaraan zijn tijdens de looptijd van de enquête gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de individuele trekkingsgebieden. Onderwerpen die aan de orde zijn gekomen betreffen onder andere: samenwerking, activiteiten, informatievoorziening, inspraakmogelijkheden en de financiering van het Ondernemersfonds.

Onderzoeksofzet

Alle ondernemers (inclusief eigenaren van een niet-woning) gevestigd in Delft zijn schriftelijk benaderd om deel te nemen aan de enquête. Het gaat in totaal om ruim 3.200 ondernemers. Om te voorkomen dat de enquête door één ondernemer meerdere malen werd ingevuld, zijn de enquêtes voorzien van een codering. Ondernemers hadden de mogelijkheid om de enquête zowel schriftelijk als digitaal in te vullen.

Voorts is er, aanvullend aan de enquête en gesprekken, een analyse gemaakt van het aantal bezwaar- en beroepsschriften in de periode 2011 en 2012. Ook dit aspect vormt een indicator voor het draagvlak.

Opzet rapportage

De rapportage bestaat uit twee delen. Het eerste deel staat in het teken van de resultaten van het onderzoek. Allereerst staan de uitkomsten van de enquête centraal, vervolgens de resultaten van de individuele gesprekken.

Het tweede deel betreft de conclusies en de aanbevelingen van het onderzoek

Echter, hieraan voorafgaand wordt eerst in het kort de werking van het fonds geschetst.

WERKING VAN HET FONDS

Start van het fonds

Op initiatief van de Kamer van Koophandel, VNO-NCW Delft en MKB Delft en met steun van de Gemeente Delft, is onderzocht of Delft, in navolging van andere steden, een ondernemersfonds zou kunnen krijgen. Directe aanleiding is het gegeven dat een ondernemersfonds een geschikt middel is om een einde te maken aan de praktijk van 'freeriding', waarbij slechts een deel van de ondernemers op vrijwillige basis meebetaalt aan gemeenschappelijke voorzieningen en een ander deel wel de lusten maar niet de lasten draagt. Verder is een ondernemersfonds een goed middel om de organisatiegraad, de belangenbehartiging en de lobbykracht van ondernemers te versterken en om hun verantwoordelijkheid voor de bedrijfsomgeving vorm te geven.

De keuze is gemaakt voor een gemeentebreed fonds waarmee de positie van ondernemend Delft en al haar initiatieven kan worden versterkt. De basis voor dat fonds is een beperkte verhoging van de Onroerende Zaak belasting (OZB) voor de categorie niet-woningen. Het gaat om een bedrag van € 31 per € 100.000,- onroerende WOZ-waarde (Wet Onroerende Zaken), resulterend in een fonds van omstreeks € 750.000,- per jaar. De niet-commerciële ondernemingen (onderwijs, zorg, cultuur) gaan als OZB-betalers volledig meedoen in het fonds.

De partijen hebben de gemeente gevraagd om de OZB per 1 januari 2011 te verhogen. De gemeente stond welwillend tegenover het voorstel, met als gevolg dat de inmiddels opgerichte Stichting Ondernemersfonds Delft en de gemeente Delft op 7 december 2010 een Convenant hebben ondertekend. Daarin staan de wederzijdse taken en verantwoordelijkheden benoemd.

Doelstelling en bestedingspatroon staan beschreven in het document 'Naar een Ondernemersfonds Delft', zoals vastgesteld door de Stuurgroep Ondernemersfonds in juni 2010. Het fonds is bestemd voor collectieve belangen van ondernemers. Alles wat ondernemers zelf langs democratische weg als hun collectieve belang aanwijzen, is een legitiem bestedingsdoel.

Organisatie

De Stichting Ondernemersfonds Delft is een bestuur dat bestaat uit zes personen. De taken van het bestuur zijn:

- Beheer van de subsidierelatie met de gemeente, toetsing van bestedingsvoorstellen aan de vraag of ze democratisch tot stand gekomen zijn, rekening en verantwoording afleggen naar de gemeente.
- informatievoorziening naar de ondernemers in de stad en hun verenigingen.
- bevorderen dat er overal allianties ontstaan, bijstaan van die allianties en verenigingen, ideeën aanleveren, stadsbrede samenhang bewaken.

Daarnaast is er een fondsmanager actief. De fondsmanager is de 'spin in het web' van het Ondernemersfonds en ondersteunt initiatieven van planontwikkeling tot aanvraag voor uitvoering.

Adviesraad

In 2012 is er door het Ondernemersfonds Delft een Adviesraad benoemd. In de Adviesraad zitten vertegenwoordigers van de ondernemersnetwerken in de verschillende gebieden van de stad. Het doel van de Adviesraad is om op informele wijze met elkaar te praten over stadsbrede en gebied overschrijdende zaken. Maar de Adviesraad heeft ook een rol als klankbord en/of adviseur van het bestuur van het Ondernemersfonds.

Verenigingen

Georganiseerde ondernemers of samenwerkingsverbanden kunnen een aanvraag indienen. In enkele gebieden zijn dit volwaardige juridische entiteiten, in andere gebieden is het overleg meer informeel georganiseerd. Het fonds maakt gebruik van een systeem van trekkingsrechten. Daardoor kunnen gebieden waarin ondernemers zijn georganiseerd, zelf over hun eigen inleg beschikken. In totaal is er een onderscheid gemaakt in 14 gebieden, waarbij de binnenstad van Delft en Gebied 11 (TU Delft, TNO, Haagse Hogeschool, Hogeschool Inholland, Delftechpark, Yes!Delft en Technopolis) het grootste trekkingsrecht hebben met respectievelijk 22,1% en 24,3% van de totale inkomsten.

Gedurende de looptijd van het Ondernemersfonds is een aantal verenigingen opgericht om van de mogelijkheden van het fonds gebruik te kunnen maken, zoals in Vrijenban en Delftse Hout. An-

dere ondernemerscollectieven waren reeds voor het Ondernemersfonds operationeel. Als derde zijn er gebieden waar ondernemers meer op informele basis samen resultaten boeken met middelen uit het fonds. Tot slot zijn er ook gebieden waar de samenwerking nog maar moeizaam van de grond komt, zoals in Wippolder en Gebied 11.

De gemeente Delft

De gemeente is niet vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Ondernemersfonds, noch in de Raad van Advies. De gemeente int de heffing bij de belastingplichtigen en zorgt voor bevoorschotting van de toegekende subsidie (in termijnen). De gemeente heeft geen rol bij de bestemming van de gelden. Echter, de partijen hechten waarde aan een goede afstemming en een transparante werkwijze met als gevolg dat een gemeentelijk ambtenaar uit het beleidsveld 'economie' als contactpersoon de vergaderingen van het bestuur van de stichting bijwoont.

Inkomsten en uitgaven

Er is bij de oprichting een bewuste keuze gemaakt om de inkomsten uit het fonds volledig terug te laten vloeien naar de verschillende gebieden. Het argument daarbij was dat allereerst de organisatiegraad van de verenigingen en wijken diende te verbeteren. Daarna zou eventueel de stap kunnen worden gezet naar stadsbrede activiteiten. Dit houdt in dat er in de eerste convenantperiode geen budget is gereserveerd voor gebied overstijgende activiteiten.

Het jaarverslag van de Stichting Ondernemersfonds Delft geeft inzicht in de financiële prestaties van het fonds¹. De jaarrekening over 2012 is op 19 september 2013 door het bestuur van de Stichting vastgesteld. Het eigen vermogen van de Stichting is in 2012 toegenomen tot een bedrag van € 81.024,-. Een deel hiervan betreft de vrije reserve, het overige bedrag is bestempeld als weerstands- en bezwaarreserve.

Het is interessant om in te zoomen op het gebruik van de trekkingsrechten van de afzonderlijke gebieden. Dit geeft inzicht in de mate waarop projecten van de grond komen.

In 2012 is er een totaalbedrag van € 718.525,- via de opslag van de OZB op niet-woningen ontvangen door de Stichting. Daarbij komt het restantbedrag (niet uitgekeerde trekkingsgelden) over 2011 van € 410.572. Het besteedbare bedrag per 1 januari 2012 bedraagt vervolgens € 1.129.097,-. Het uitgekeerde bedrag over 2012 betreft € 332.361,-, circa 30% van het beschikbare budget. De eindstand over per 31 december 2012 komt dan uit op € 796.736,-. Het aandeel van met name Gebied 11 is groot binnen het restantbedrag, namelijk € 334.702,- (42%).

Als het gaat om uitgaven zijn de verschillen tussen de trekkingsgebieden groot. Tot eind 2012 zijn in meerdere gebieden nog geen trekkingsrechten uitgekeerd. Dit betreft de gebieden Wippolder, Tanthof-West en Tanthof-Oost. In enkele andere gebieden zijn de uitgaven beperkt, namelijk Gebied 11, Delftse Hout / A13 en Voor-

---

¹ Accountantsrapport inzake de jaarrekening 2012 Stichting Ondernemersfonds Delft (17 juli 2013)

hof. De keerzijde is een (vrijwel) maximale besteding in de gebieden binnenstad, Altena (DSM-terrein) en Buitenhof. Een volledig overzicht van de trekkingsrechten en bestedingen per gebied is opgenomen in het jaarverslag van de Stichting.

Aanslag en procedures

BRO heeft ten behoeve van de evaluatie inzicht verkregen in het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van de aanslag die ondernemers vanaf 2011 jaarlijks krijgen opgelegd.

Bezwaarprocedures

Het eerste rechtsmiddel voor een belanghebbende (ondernemer) na ontvangst van een aanslag van een bestuursorgaan (gemeente Delft) is het opstarten van een bezwaarprocedure. Na het indienen van het bezwaar krijgt het bestuursorgaan de taak om te onderzoeken of de aanslag zal worden herzien.

De gemeente Delft heeft als reactie op de OZB-opslag in totaal vijf bezwaren ontvangen over de afgelopen jaren.

Referenties

Het aantal bezwaren in andere Nederlandse gemeenten met een Ondernemersfonds loopt sterk uiteen. Een quick-scan toont aan dat het percentage bezwaren (t.o.v. het aantal opgelegde heffingen) varieert van enkele procenten tot 40-45%. Met name bij het gebruik van de reclamebelasting kan het percentage hoog oplopen.

Over het algemeen is het patroon dat één indiener meerdere ondernemers vertegenwoordigt. Het aantal bezwaren kan hierdoor sterk oplopen. In diverse gemeenten heeft in het verleden de Raad Nederlandse Detailhandel (RND) een collectief bezwaar ingediend namens de filiaalbedrijven, vooral tegen de instelling van een Ondernemersfonds op basis van de reclamebelasting. In Delft is laatste niet het geval geweest.

Beroepsprocedures

Een ondernemer kan het niet eens zijn met de reactie van de gemeente op het ingediende bezwaar en vervolgens beroep aantekenen tegen het besluit bij een onafhankelijk rechtsorgaan. Op het moment van deze evaluatie is zijn er geen beroepsprocedures gestart.

Activiteiten 2011-2013

Met de middelen uit het Ondernemersfonds zijn de afgelopen periode diverse activiteiten in de verschillende trekkingsgebieden ondersteund. Een overzicht van deze activiteiten is opgenomen in de bijlagen bij deze rapportage.

RESULTATEN ENQUÊTE EN GESPREKKEN

RESULTATEN ENQUÊTE

De resultaten van de enquête onder alle ondernemers worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Het hoofdstuk kent een vergelijkbare opbouw als de enquête met, na enkele statistische gegevens, aandacht voor de volgende thema's:

- bekendheid en samenwerking;
- financiën;
- activiteiten;
- invloed en informatievoorziening;
- slotopmerkingen.

Respons

In totaal zijn 3.203 ondernemers (inclusief vastgoedeigenaren) per post verzocht om de vragenlijst in te vullen. Hierop worden 205 adressen in mindering gebracht aangezien er geen gebruiker op het adres aanwezig was (leegstand) of het adres niet bekend is.

De reactietermijn voor de enquête bedroeg drie weken in de periode eind juni tot begin juli 2013. Na circa twee weken is een reminder verstuurd aan ondernemers die nog niet gereageerd hadden.

In totaal is de enquête door 244 ondernemers retour gezonden. Hierbij is enkel uitgegaan van volledig ingevulde enquêtes. De responscore bedraagt hiermee 8% van het totale aantal ondernemers in de stad. In vergelijking tot ondernemersenquêtes elders in het land is dit een magere score.

Er zijn in totaal 145 enquêtes per post retour ontvangen en 99 via het internet.

Kijken we naar de verdeling tussen eigenaren en gebruikers dan blijkt dat de verschillen klein zijn. Eigenaren zijn goed voor 54% van de totale respons, gebruikers 46%. Relaterende aan het aantal verzonden enquêtes per groep dan betreft het respectievelijk 10% en 6%.

Tabel 1: Verdeling respons

	Aantal	%
Aantal verzonden enquêtes	2.998	100%
Aantal enquêtes retour	244	8%
Enquêtes retour per post	145	58%
Enquêtes retour digitaal	99	42%
Aantal enquêtes eigenaren	132	54%
Aantal enquêtes gebruikers	111	46%

Respons per gebied

Het Ondernemersfonds in de stad is verdeeld in werkgebieden met ieder eigen trekkingsrechten uit het Ondernemersfonds. Het betreft de verschillende wijken in de stad. Aan het begin van het jaar berekent het bestuur van het fonds samen met de Afdeling Belastingen van de gemeente hoeveel geld er per werkgebied is opgebracht.

Tabel 1: Verdeling respons naar gebied

	Respons: aantal	Respons: % van totaal (244)	% van aantal verzonden enquêtes
G01 Voordijkshoorn	6	3%	7%
G02 Altena – DSM	0	0%	0%
G03 Hof van Delft – Westerkwartier	28	12%	9%
G05 Binnenstad	96	39%	7%
G06 Vrijenban	10	4%	9%
G07 Delftse Hout	7	3%	7%
G08 Buitenhof	6	3%	6%
G09 Voorhof	23	9%	8%
G10 Shieoevers	35	14%	9%
G11 Gebied 11	14	6%	9%
G12 Wippolder	6	3%	10%
G13 Tanthof-West	9	4%	10%
G14 Tanthof-Oost	4	2%	5%

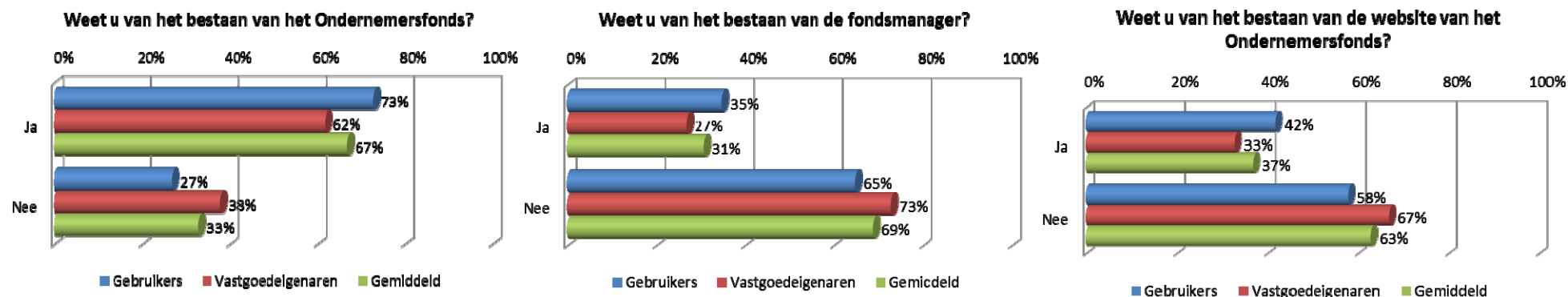
Relateren we de respons per gebied aan het totaal aantal ingevulde enquêtes dan is de binnenstad met afstand het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door Schieoevers. Dit zijn tevens de twee grootste werkgebieden in Delft. Een controle van de respons met het aantal verzonden enquêtes per gebied toont echter aan dat de afwijking per gebied klein is.

In het vervolg van de rapportage worden de resultaten gepresenteerd. We gaan daarbij uit van het gemiddelde van alle respondenten. Echter, per vraag worden ook afzonderlijk de percentages van eigenaren en gebruikers weergegeven. Indien deze significant afwijken (groter of kleiner dan 5%) van het gemiddelde zal dit worden opgemerkt. Er is geen onderscheid gemaakt in de verschillen per gebied aangezien de respons in meerdere wijken onvoldoende representatief is om algemene uitspraken te formuleren.

Bekendheid en samenwerking

Allereerst is aan de ondernemers gevraagd of zij op de hoogte zijn van het bestaan van het Ondernemersfonds, de fondsmanager en de website www.ondernemersfonddelft.nl.

Grafiek 1

Ruim 67% van de ondernemers weet van het bestaan van het Ondernemersfonds. Echter, met het oog op vergelijkbare onderzoeken van BRO is de bekendheid van de fondsmanager en de website voor verbetering vatbaar. Gemiddeld genomen is 50% van de ondernemers bekend met deze twee aspecten van het Ondernemersfonds. In Delft is dat respectievelijk 30% en 37%. De bekendheid is het grootst onder de gebruikers van panden. Dat geldt voor alle aspecten.

Opmerking: het feit dat één derde van de ondernemers niet op de hoogte is van het bestaan van het Ondernemersfonds is van invloed op de overige vragen uit de enquête. Voor deze groep is het namelijk niet mogelijk om een inhoudelijk oordeel te geven over het functioneren van het fonds. Deze kanttekening moet in ogenschouw worden genomen bij de interpretatie van de overige resultaten. Dit heeft met name betrekking op de onderwerpen 'activiteiten' en 'invloed en informatievoorziening'. De effecten hiervan worden zichtbaar gemaakt.

De ondernemers in Delft is vervolgens gevraagd of ze voorstander zijn van gezamenlijke activiteiten.

Grafiek 2

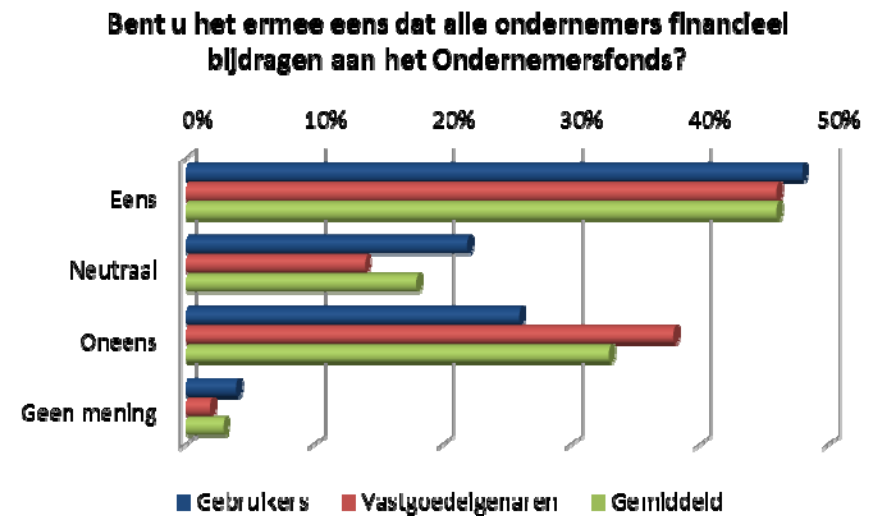

- Gemiddeld is 63% van de ondernemers voorstander van gezamenlijke activiteiten.
- 15% is tegen samenwerking met betrekking tot activiteiten en 19% antwoord neutraal.
- Eigenaren antwoorden significant vaker 'nee' dan gebruikers.

De financiën

Het ondernemersfonds in Delft wordt gevoed met gelden afkomstig van de OZB-opslag. Het tweede deel van de ondernemersenquête stond in het teken van de uitgangspunten van het gekozen instrument.

Grafiek 3

Circa de helft van de ondernemers in Delft is het eens met de stelling dat alle ondernemers in de stad financieel bij dienen te dragen aan het Ondernemersfonds. Alleen door samenwerking is het mogelijk om initiatieven op gebiedsniveau te realiseren, aldus de voorstanders. Bovendien wordt het probleem van free-riders met de systematiek van een Ondernemersfonds opgelost.

Exact één derde is het niet eens met de stelling. Opvallend is dat gebruikers van panden het significant vaker oneens zijn dan eigenaren van panden. De mogelijkheid tot het toelichten van het antwoord wordt met name door de tegenstanders van het Ondernemersfonds aangegrepen. Zij dragen de volgende argumenten aan (tussen haakjes het exacte aantal reacties):

- Het bestaan van het fonds is onbekend (11).
- Ondernemers profiteren niet in gelijke mate van de bestedingen/activiteiten. Winkeliers, dienstverleners, industrie hebben allen verschillende belangen (10).
- Een extra belasting is niet de juiste methode van samenwerking af te dwingen (10).
- De toegevoegde waarde is niet duidelijk (6).
- Een opslagruimte is geen onderneming. Daardoor is er geen profijt van het fonds. Ook diverse sportverenigingen dragen dit argument aan (4).
- In tijden van crisis is een lastenverzwaring ongewenst (3).
- In buurten waar geen of nauwelijks clustering van ondernemers aanwezig is, is het moeilijk om activiteiten van de grond te krijgen (3).
- Ondernemers worden op geografische gronden geclusterd, terwijl de belangen op een ander niveau kunnen liggen (3).
- De gemeente Delft zou ook moeten meebetalen (2).

Vervolgens is de ondernemers gevraagd naar hun mening over de toegevoegde waarde van het invoeren van een Ondernemersfonds.

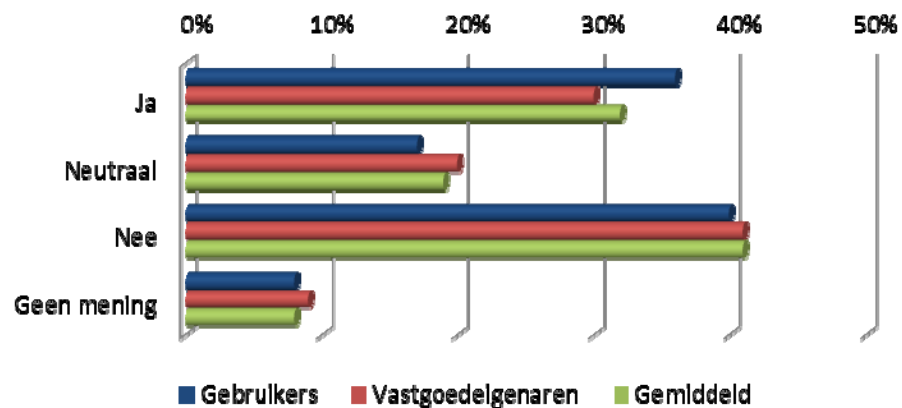
Grafiek 4 (meerdere antwoorden mogelijk)

Het antwoord dat het meest is geselecteerd is de kans om met het fonds de aantrekkelijkheid van de omgeving te verbeteren (19%). Vervolgens blijkt de mogelijkheid om extra activiteiten te organiseren voor 15% een toegevoegde waarde te zijn. 14% stelt dat het invoeren van het fonds leidt tot de aanpak van knelpunten in de eigen wijk. 13% ervaart de collectiviteit c.q. het voorkomen van free-riders als de grootste toegevoegde waarde. 10% van de ondernemers is van mening dat het Ondernemersfonds geen toegevoegde waarde heeft.

Grafiek 5

Vindt u de huidige methode het meest geschikt om de hoogte van het tarief te bepalen?

Het bedrag dat ondernemers betalen voor het Ondernemersfonds is afhankelijk van de waarde van het vastgoed (WOZ-waarde). Hiervoor wordt de OZB voor niet-woningen verhoogd met 8,2%.

- 32% van de ondernemers is het eens met de huidige wijze van tarifiering.
- 41% van de ondernemers is het niet eens met het huidige systeem.
- 19% antwoord neutraal en 8% heeft geen mening.

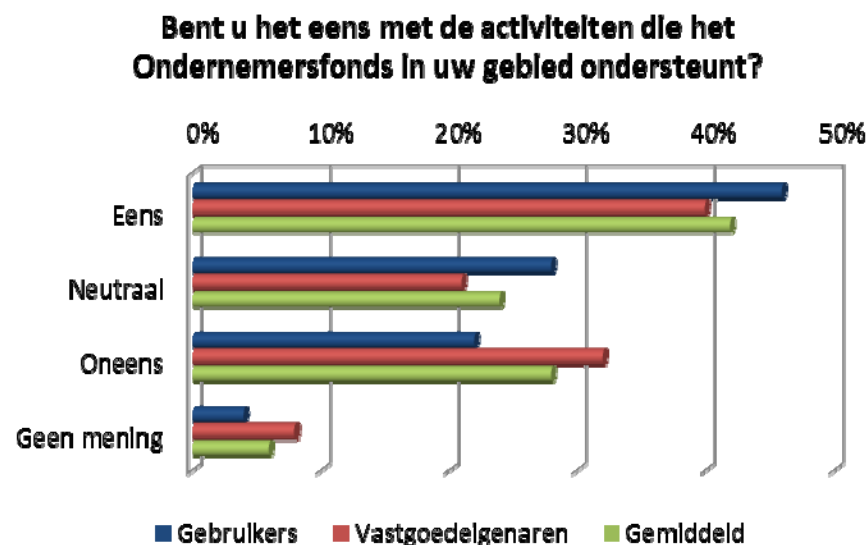
Circa één op de drie ondernemers heeft gebruik gemaakt van de optie om het antwoord toe te lichten. De volgende aspecten worden benoemd (tussen haakjes het exacte aantal reacties).

- Bij de bepaling van het tarief dient ook gekeken te worden naar de omzet uit bedrijfsvoering en/of het aantal werknemers. Een hoge WOZ-waarde is niet per definitie gekoppeld aan de meest vermogende bedrijven (20).
- Ondernemers worden geconfronteerd met extra kosten, terwijl er al via andere heffingen afdrachten plaatsvinden (6).
- Er zijn niet-woningen die niet door ondernemers worden gebruikt (6).
- Ondernemers hebben geen verplichting nodig om activiteiten te organiseren (6).
- Verhoging van de OZB is de enige geschikte methode om de hele stad te betrekken (4).
- De methode is begrijpelijk, transparant en eenvoudig uit te leggen (4).
- Het is niet eerlijk om in de hele stad hetzelfde opslagpercentage te hanteren. Per wijk dient gekeken te worden naar draagkracht en investeringsprogramma (4).
- In de huidige economische situatie is de OZB niet de juiste graadmeter omdat de waarde niet altijd marktconform is (4).

Activiteiten

Diverse vragen hebben betrekking op de activiteiten van het Ondernemersfonds. Allereerst in hoeverre de ondernemers het eens zijn met de financiële ondersteuning van het Ondernemersfonds aan de activiteiten die zijn georganiseerd. Een overzicht daarvan is opgenomen in de bijlagen.

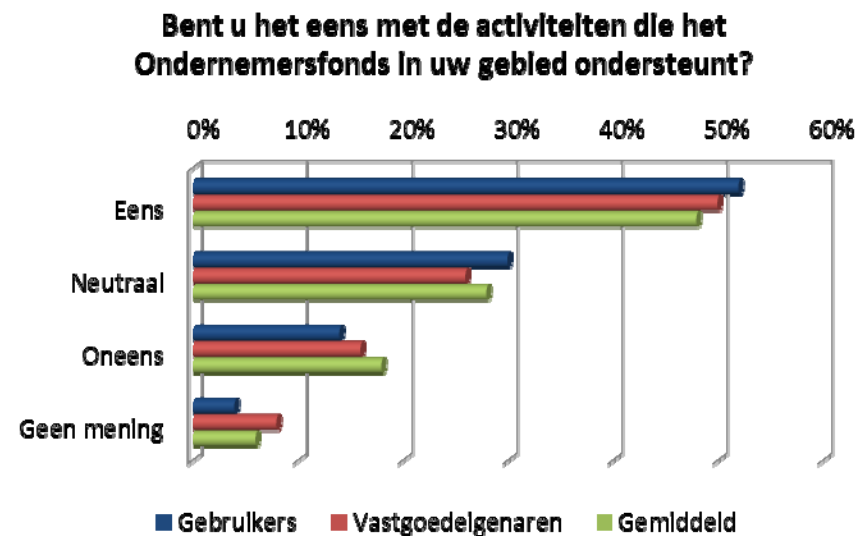
Grafiek 6 a zonder filter

De grootste groep respondenten is positief over de activiteiten. 42% is het namelijk eens met de activiteiten die op steun hebben kunnen rekenen, 28% is het oneens. Eigenaren zijn significant vaker oneens dan gebruikers. Circa een kwart antwoord neutraal (niet eens/niet oneens).

Het is hier van belang om de respondenten die bij vraag 1 hebben aangegeven het Ondernemersfonds niet te kennen te filteren uit de antwoorden.

Grafiek 6 b met filter

Uit bovenstaande blijkt dat de steun voor de activiteiten bij zowel gebruikers als eigenaren toeneemt indien de filter wordt toegepast.

Wederom heeft één op de drie ondernemers van de mogelijkheid gebruik gemaakt om het antwoord toe te lichten. De volgende opmerkingen komen daarbij aan de orde (tussen haakjes het exacte aantal reacties):

- Sociaal-maatschappelijke activiteiten (zoals sportdagen en wijkfeesten) horen niet door het Ondernemersfonds bekostigd te worden. Deze activiteiten hebben geen relatie met het economisch klimaat (12).

- Het bestuur van de stichting moet ervoor waken dat zij geen activiteiten financieel ondersteunt die primair tot de activiteiten van de gemeente gerekend kunnen worden (8).
- De sfeerverlichting in de binnenstad en enkele wijkcentra is een verbetering ten opzichte van de periode voor het bestaan van het Ondernemersfonds (6).
- De communicatie over de georganiseerde activiteiten is voor verbetering vatbaar (5).
- De activiteiten richten zich teveel op de belangen van winkeliers (4).
- Het is vreemd dat de open dag op het terrein van DSM is gefinancierd met middelen uit het fonds (3).
- Er zijn activiteiten bedacht enkel om het budget op te maken. In deze gevallen zou er serieus nagedacht moeten worden over de hoogte van het tarief (3).
- Ondernemers die niet binnen de geografische hoofdstructuur (zoals een winkelcentrum) zijn gevestigd, hebben minder profijt van het fonds (3).
- Met het Ondernemersfonds kunnen activiteiten gefinancierd worden die voorheen te kostbaar waren (2).

Vervolgens is aan de ondernemers gevraagd waar zij zelf de inkomsten aan het Ondernemersfonds aan zouden willen besteden. Circa 60% van de ondernemers heeft suggesties aangedragen, welke gefilterd zijn tot de volgende punten (tussen haakjes het exacte aantal reacties):

- Blijf aandacht houden voor het thema 'schoon, heel en veilig' in de wijken. Dit met het oog op de terugtrekkende overheid (24).

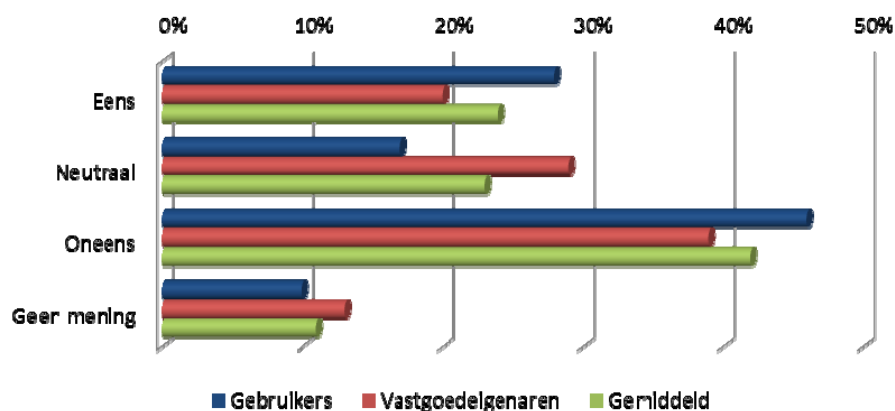
- Er dient meer geïnvesteerd te worden in de stadsmarketing van de kernwaarden van Delft. Bijvoorbeeld Delft Kennisstad (12).
- Het fonds zou meer geld vrij moeten maken voor de aantrekkelijkheid en een kwaliteitsverbetering van de binnenstad. De historische binnenstad is het visitekaartje van de stad waar alle ondernemers van profiteren. Ondersteunen van evenementen, verder investeren in de openbare ruimte, aanlichten van historische gevels, aanbrengen van groen, aanvullende schoonmaakdiensten et cetera (8).
- Het Ondernemersfonds zou meer aandacht moeten hebben projecten die de totale stad bereiken en verbeteren (8).
- Aanpakken van de leegstand op bedrijvenparken, kantorenlocaties en in winkelgebieden (5).
- Het ondersteunen van startende ondernemers (5).
- Investeren in de onderlinge communicatie in de wijken. Tussen ondernemers, bewoners, scholen, maatschappelijke instellingen, sportverenigingen et cetera (5).
- Er moet vanaf de snelwegen A4 en A13 meer aan bewegwijzering worden gedaan naar de binnenstad (4).
- Gladheidsbestrijding gedurende de wintermaanden (4).

Het Ondernemersfonds overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stadsbrede projecten in Delft. Aan ondernemers is gevraagd hoe zij over dit voornemen denken.

Grafiek 7

Het Ondernemersfonds Delft overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stad brede projecten. Wat is hierover uw mening?

Een minderheid is voorstander van dit initiatief (24%). 42% van de ondernemers geeft echter aan het niet eens te zijn met investeringen in stadsbrede projecten. 23% antwoordt neutraal en 11% heeft geen mening.

Voorstanders geven aan dit een goed initiatief te vinden, maar dan mag niet alleen de binnenstad daarvan profiteren. Dit tast de neutraliteit van het fonds aan. De gebieden moeten zelf kunnen beslissen of zij bereid zijn een deel van de jaarlijkse inkomsten af te staan aan meer algemene doelen. Dit moet geen verplichting worden. Indien er toch voor gekozen wordt, is het zaak om de inspraak van de wijken bij besteding op een juiste manier te borgen.

Tegenstanders benadrukken juist dat dit voornemen haaks staat op de eigenlijke doelstelling van het fonds. Het geld is opgebracht door de ondernemers uit de wijk en zou daar volgens de respondenten ook moeten blijven. De kracht van het fonds schuilt in de verbondenheid van ondernemers op wijkniveau. Indien een deel van het geld naar stadsbrede projecten gaat, bestaat de kans dat de cohesie op wijkniveau afneemt. Juist nu dit proces langzaam op gang lijkt te komen.

Tegenstanders van het initiatief benadrukken bovendien dat het fonds op wijkniveau investeringen van de grond krijgt die voor de periode van het fonds niet mogelijk waren doordat winkeliersvereniging te beperkte middelen hadden.

Tot slot heerst bij de tegenstanders de opinie dat de gemeente verantwoordelijk is voor stadsbrede projecten, waaronder de promotie van de stad Delft.

Invloed en informatievoorziening

Indien ondernemers aan een aantal voorwaarden voldoen, kunnen zij zelf een financiële bijdrage aanvragen voor een activiteit op de website www.ondernemersfondsdelft.nl. Een kleine meerderheid van 51% is niet van deze mogelijkheid op de hoogte. Vastgoedelgenaren scoren lager, namelijk 43%. Voor een deel is dit verklaarbaar vanwege het feit dat één op de drie ondernemers niet op de hoogte is van het bestaan van het fonds. Dit geldt ook voor de overige vragen binnen dit thema.

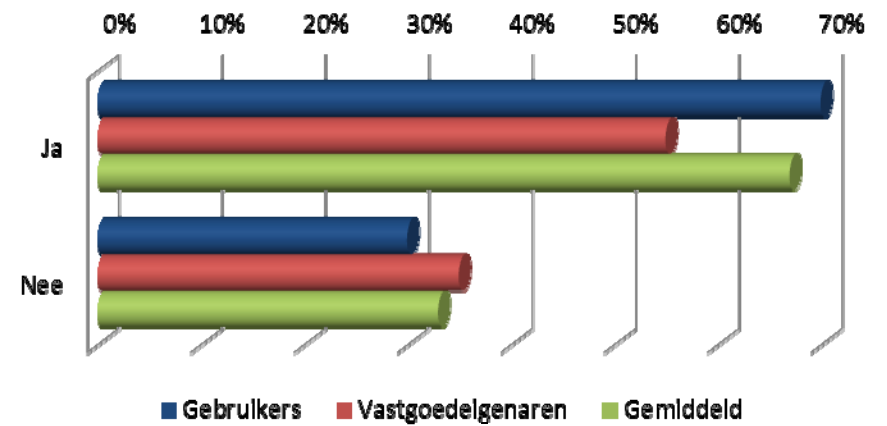
Het toepassen van een filter voor de respondenten die het Ondernemersfonds niet kennen, resulteert in verschillen. Dit blijkt uit de grafieken 8a en 8b. De bekendheid met de mogelijkheid omtrent het indienen van een aanvraag neemt dan toe.

Grafiek 8 a zonder filter

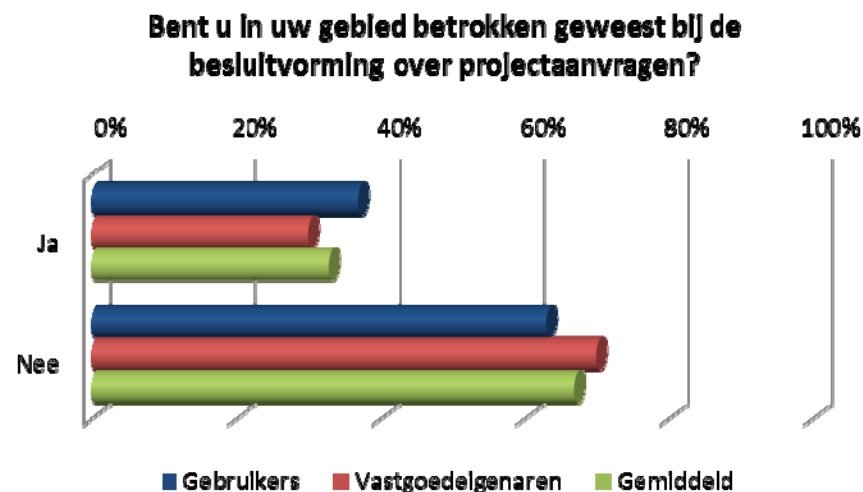

Grafiek 8 b met filter

Ondernemers kunnen zelf een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het ondernemersfonds. Bent u van deze mogelijkheid op de hoogte?

Grafiek 9

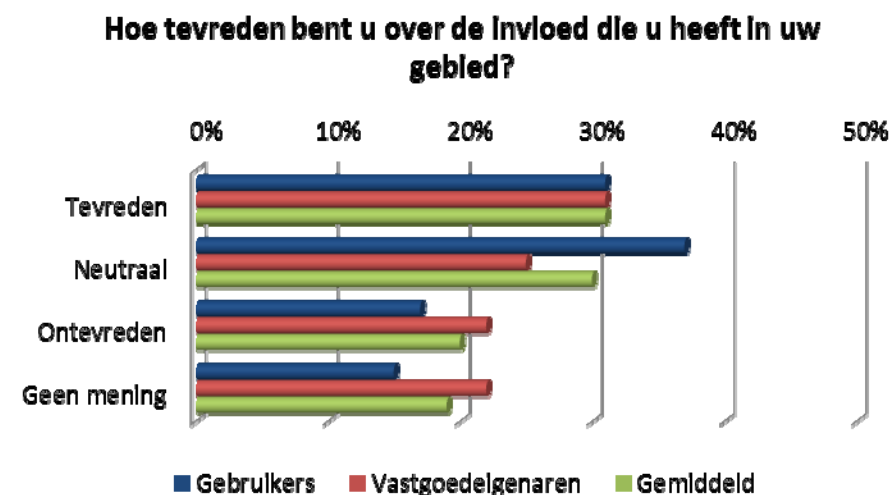

De gebiedsvertegenwoordiger is namens het eigen gebied verantwoordelijk voor de projectaanvragen bij het Ondernemersfonds. Het bestuur toetst tijdens de bestuursvergadering of de aanvraag voldoet diverse richtlijnen, waaronder het draagvlak voor het initiatief. Eén op de drie ondernemers is in het eigen gebied betrokken geweest bij één of meerdere projectaanvragen. Dit betekent dat twee derde niet betrokken is geweest. Er is hierbij nauwelijks invloed van het toepassen van een filter voor de respondenten die het fonds niet kennen.

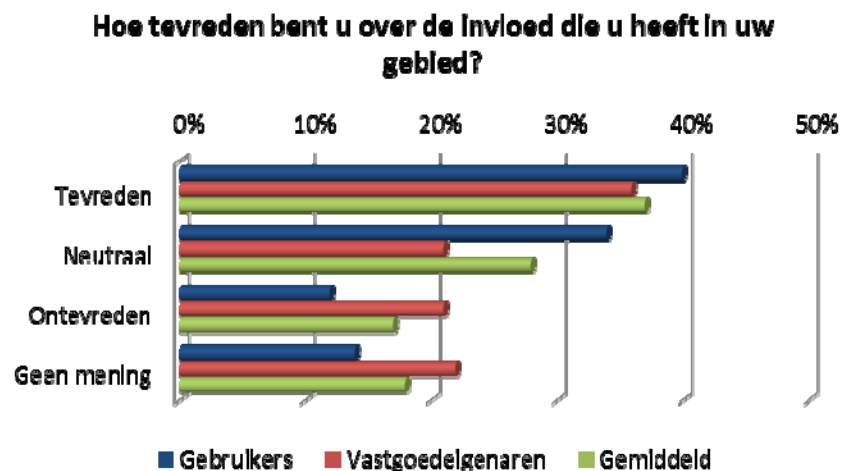
Kijken we naar de inspraak die ondernemers hebben op de besteding van de middelen van het Ondernemersfonds dan blijkt dat 31% tevreden is over de inspraak. Eén op de vijf ondernemers is

ontevreden. Een omvangrijke groep van 30% antwoordt neutraal (niet tevreden/niet ontevreden) en 19% heeft geen mening. Kanttekening: de tevredenheid neemt toe indien een filter voor de respondenten die het Ondernemersfonds niet kennen wordt toegepast. Dit blijkt uit de grafieken 10a en 10b.

Grafiek 10 a zonder filter

Grafiek 10 b met filter

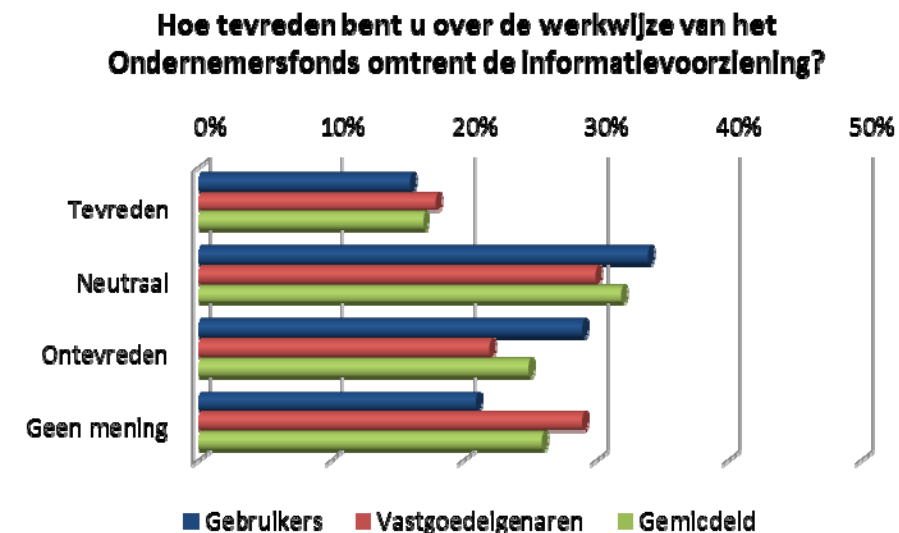
De ondernemers die tevreden zijn over de invloed benadrukken dat het voor iedere individuele ondernemer mogelijk is om een bijdrage te leveren. Regelmatig wordt echter aangegeven dat de informatievoorziening hierover vanuit het fonds en de werkgebieden te wensen overlaat.

Onwetendheid over het bestaan van het fonds is de belangrijkste factor voor de groep die ontevreden is over de invloed. Ontevreden ondernemers geven bovendien meermaals aan dat een kleine groep betrokkenen projecten 'doordrukt'. Andere ondernemers wijten dit aan de 'besluitarme' en 'passieve' houding van de meerderheid.

Voorts benadrukken meerdere vastgoedeigenaren dat het fonds met name in het leven is bedoeld voor gebruikers en dat de gebiedsvertegenwoordigers vastgoedeigenaren minder frequent informeren en betrekken.

Het Ondernemersfonds informeert de ondernemers over de haar werkwijze via nieuwsbrieven, de website, Twitter, e-mail, de fondsmanager en vertegenwoordigers uit het eigen gebied. Vraag 12 had betrekking op de tevredenheid over de informatievoorziening.

Grafiek 11

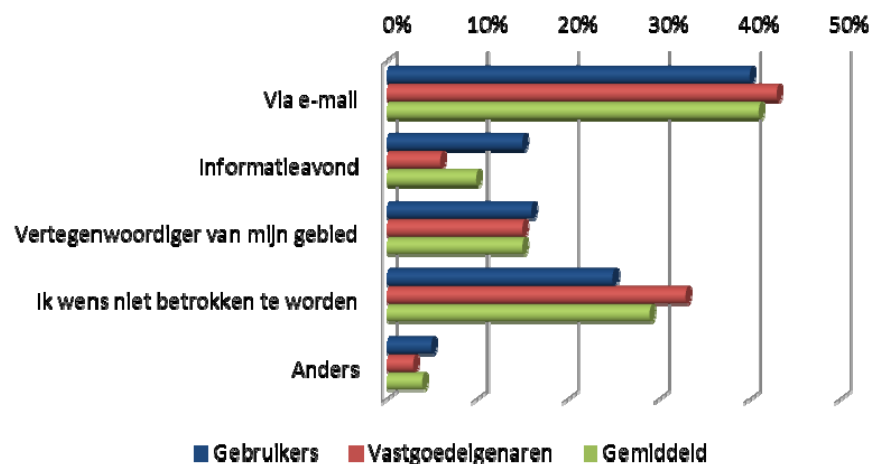
De meningen over de informatievoorziening lopen uiteen. 17% is tevreden over de informatievoorziening van het Ondernemersfonds. Daarentegen is 25% ontevreden. De grootste groep, namelijk 32%, antwoordt neutraal en 26% heeft geen mening. Er is hierbij nauwelijks invloed van het toepassen van een filter voor de respondenten die het fonds niet kennen.

De ondernemers die ontevreden zijn over de informatievoorziening dragen ter ondersteuning van hun antwoord de volgende argumenten aan:

- Een groot deel van de ondernemers die ontevreden zijn is überhaupt niet bekend met het bestaan van het fonds (zie vraag 1).
- Ook de website van het Ondernemersfonds is bij veel ondernemers niet bekend (zie tevens vraag 1).
- Het Ondernemersfonds is onvoldoende zichtbaar in de pers. Successen moeten meer gedeeld worden. De stichting mag niet hopen dat ondernemers zelf op zoek gaan naar informatie.
- Een digitale nieuwsbrief wordt wenselijk geacht.
- De frequentie van communicatie is te laag.
- Besluitvorming, bijvoorbeeld t.a.v. de toekenning van financiële ondersteuning, is onvoldoende transparant.

Grafiek 12

Op welke manier wenst u betrokken te worden bij het Ondernemersfonds?

41% van de ondernemers geeft er de voorkeur aan om per e-mail geïnformeerd te worden over de activiteiten van het Ondernemersfonds. Op afstand volgt informatie via de eigen gebiedsvertegenwoordiger(s) (15%), en informatieavonden (10%). 15% van de ondernemers wenst niet geïnformeerd te worden.

Slotopmerkingen

Tot slot was er ruimte om algemene opmerkingen te plaatsen. Een veelheid aan reacties (30% heeft een opmerking geplaatst) is gefilterd tot enkele hoofdthema's (tussen haakjes het exacte aantal reacties):

- **Informatieverstrekking:** de uitdaging voor het Ondernemersfonds is om informatie vaker en op verschillende wijzen te delen met ondernemers. Meerdere ondernemers benadrukken niet van het bestaan van het fonds op de hoogte te zijn (21).
- **Bijdrage binnenstad verhogen:** een deel van de ondernemers in de binnenstad is voorstander van het verhogen van de individuele bijdrage van ondernemers. Het geld uit het fonds zou ontoereikend zijn om, naast de sfeerverlichtingen, meer investeringen te doen in het centrum (19).
- **Activiteiten komen van de grond:** het Ondernemersfonds heeft aangetoond meer ondernemers bij de organisatie van activiteiten te betrekken. Aangezien de organisatie nog jong is, zou het beëindigen van het fonds, een tegenslag zijn voor het organiserend vermogen in de stad. Geef het Ondernemersfonds meer tijd om successen te boeken (14).
- **Stoppen met het fonds:** tot slot maakt een groep ondernemers van deze mogelijkheid gebruik om aan te geven dat het Ondernemersfonds moet worden beëindigd (20).

RESULTATEN GESPREKSRONDE

Introductie

Aanvullend aan de ondernemersenquête zijn er individuele en groepsgesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de individuele trekkingsgebieden en overige direct betrokkenen bij het Ondernemersfonds. Met deze personen is gesproken over de ervaringen gedurende de afgelopen periode. De conclusies ten aanzien van deze gesprekken worden in dit hoofdstuk (naar thema) gepresenteerd.

Een lijst met gesprekspartners is opgenomen in de bijlagen bij deze rapportage. Ze zijn geselecteerd door de Stichting Ondernemersfonds in overleg met BRO.

Totstandkoming Ondernemersfonds

Aanleiding voor het initiatief was dat het lastig bleek om als ondernemers gezamenlijk tot verbeteringen te komen. Het forse aantal 'free-riders' was een doorn in het oog van de actieve ondernemers. Op initiatief van de Kamer van Koophandel, VNO-NCW Delft en MKB Delft is vervolgens de gemeente verzocht om mee te denken over de start van een collectief financieringsinstrument om (nieuwe) initiatieven van ondernemers te (blijven) financieren.

Begin 2011 is als oplossing het Ondernemersfonds geïntroduceerd. Met betrekking tot proces van invoering kunnen uit de gesprekken de volgende conclusies worden gefilterd:

- Critici richten hun pijlen op het feit dat er voor hun gevoel geen formele draagvlakmeting/stemming is geweest onder ondernemers, waarbij ieder individu een stem heeft kunnen uitbrengen.
- Een ander kritisch geluid van enkele ondernemers heeft betrekking op de informatievoorziening gedurende deze periode. De informatievoorziening over het Ondernemersfonds zou beperkt zijn geweest. Echter, een meerderheid van de gesprekspartners weerlegt deze constatering. Er is sprake geweest van meerdere openbare informatiesessies, schriftelijke informatierondes en diverse berichten in de pers en op de gemeentepagina.

Toegevoegde waarde Ondernemersfonds

De meerderheid van de trekkingsgebieden ziet na ruim 2 operationele jaren de toegevoegde waarde in van het fonds. Dat blijkt uit de volgende opsomming:

- Het fonds heeft bijgedragen aan de cohesie en saamhorigheid tussen ondernemers in de wijk. Ondernemers uit verschillende sectoren en branches komen met elkaar in contact en profiteren hierdoor van elkaars netwerk.
- Het fonds zorgt er daarnaast voor dat ondernemers, bewoners en maatschappelijke instellingen elkaar vinden.
- Dankzij het fonds wordt er gezamenlijke en collectief geïnvesteerd in de wijk. Voorheen gebeurde er vrijwel niets of waren er onvoldoende middelen. *"Het fonds heeft het ondernemerschap ingebed in de wijken"* (Kamer van Koophandel).
- In lijn met het voorgaande is de organisatiegraad van ondernemers verbeterd. Zo zijn er enkele wijken nieuwe onderne-

mersverenigingen opgericht. In andere wijken zijn meer informele samenwerkingsprocessen ontstaan.

- Enkele wijken trachten maatschappelijke projecten op te pakken door stichtingen te betrekken bij de activiteiten. In de wijk Voorhof bestaat het voornemen om 'Stichting Stunt' in te zetten bij de aanpak van zwerfafval. De stichting begeleidt jongeren en volwassenen die zijn aangewezen op een uitkering. *"Op deze manier snijdt het mes aan twee kanten"*, aldus een gebiedsvertegenwoordiger in de wijk Voorhof.

Bekendheid Ondernemersfonds

Zoals ook uit de enquêteresultaten blijkt, is de bekendheid van het fonds onder de individuele ondernemers een primair aandachtspunt. Alle gebieden benadrukken dat een grote groep ondernemers niet op de hoogte is van het bestaan van het fonds.

De gebieden hebben vrijwel een identiek proces doorlopen als het gaat om de informatieverstrekking over het fonds en het mobiliseren van personen. Alle ondernemers zijn per e-mail of per brief persoonlijk benaderd voor een algemene informatiesessie. Soms zijn er aanvullende acties geïnitieerd, zoals een prijsvraag voor projecten in de wijk Voorhof. Echter, in gebieden zonder overkoepelende verenigingsstructuur bleek de animo voor vergaderingen gering te zijn. *"Ondernemers kijken de kat uit de boom. Pas als ze successen zien, is er bereidheid om mee te denken"*, aldus de gebiedsvertegenwoordiger in de wijk Buitenhof.

Daarnaast hebben alle individuen het druk met de eigen onderneming. Ondernemers die bereid zijn te investeren in het collectief zijn niet massaal beschikbaar.

In gebieden waar reeds een verenigingsstructuur aanwezig was voor het fonds blijkt dat het proces sneller doorlopen kon worden, zoals Schieoevers of de binnenstad. Juist de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen was het struikelblok. Het Ondernemersfonds heeft er in deze gebieden voor gezorgd dat er versneld projecten konden worden opgestart.

Bovendien wordt het fonds door de meerderheid van de ondernemers niet begrepen. Men is onwetend over het gegeven dat er reeds middelen beschikbaar zijn waarover ze zelf kunnen meedenken.

De gesprekken maken duidelijk dat de samenwerkingsstructuren in diverse wijken feitelijk nog volop in opbouw zijn en dat er voorzichtig successen worden geboekt. Een aantal voorbeelden:

- In de wijk Voorhof ligt inmiddels een plan van aanpak om vanaf het najaar van 2013 uit te voeren.
- In de wijk Tanthof-Oost zijn ondernemers pas een jaar na de start van het fonds actief geworden. Inmiddels staat er een kerngroep en wordt de komende periode gebruikt om gezamenlijke doelen te formuleren.
- Ook in de wijk Voordijkshoorn is het eerste jaar niets gedaan met het fonds. Collectiviteit komt langzaam op gang maar sinds de winter van 2012/2013 leeft het fonds in de wijk. Er liggen nieuwe plannen om vanaf het najaar uit te voeren.
- In de wijk Tanthof-West hadden de pogingen om ondernemers te mobiliseren in de eerste 1,5 jaar geen succes. In oktober 2013 worden alle ondernemers opnieuw uitgenodigd voor een in-

formatiebijeenkomst. Dit dankzij de inspanningen van een nieuwe groep kartrekkers.

- Gebiedsvertegenwoordigers in de wijk Delftse Hout / A13 hebben in 2012 een ondernemersvereniging opgericht. De aandacht gaat de komende periode uit naar het werven van leden en het op democratische wijze benoemen van gezamenlijke doelen. Dit proces start het najaar van 2013. Er heerst vertrouwen.

Samenwerking

Conclusies ten aanzien van de samenwerking binnen het Ondernemersfonds:

- In de praktijk blijken ondernemers elkaar door de komst van het Ondernemersfonds makkelijker te kunnen vinden. Door het fonds worden tevens cross sectorale relaties gelegd, bijvoorbeeld tussen winkeliers, dienstverleners en culturele instellingen. Neem de wijk Buitenhof, waar winkeliers samenwerken met de bibliotheek en sociaal-maatschappelijke instellingen.
- Kanttekening bij voorgaande constatering is dat de gebiedsvertegenwoordigers moeite hebben om de meerderheid te activeren. Ondanks meerdere pogingen in de wijken is het keer op keer dezelfde 'harde kern' die zich bereid toont inspanningen te leveren voor de wijk.
- Met name in wijken waar de structuur van ondernemers versnipperd is, kost het tijd om gezamenlijke doelen te benoemen en kartrekkers te vinden. Voorbeelden daarvan zijn de wijken Wippolder, Tanthof-West, Tanthof-Oost en Voordijkshoorn.
- Vastgoedeigenaren, dienstverleners en zzp'ers zijn moeilijk in beweging te krijgen en hebben minder dan gemiddeld oog voor het collectieve belang.

- In de gebieden met slechts één (DSM) of enkele (Gebied 11) grote gebruikers is er nauwelijks sprake van samenwerking. In het geval van DSM heeft dat met name te maken met het feit dat zij de enige gebruiker zijn in het gebied en daardoor moeilijk kunnen doordringen tot het stadsbelang. In Gebied 11 heest binnen de groep onderlinge verdeeldheid over de bestedingsdoelen. De vertegenwoordigers aan tafel komen niet tot consensus. In 2012 is wel een werkgroep gestart met vertegenwoordigers van bovengenoemde partijen maar in de praktijk komt de samenwerking maar langzaam op gang.
- De grotere OZB-betalers geven bovendien aan dat zij geen ondernemersfonds nodig hebben voor hun directe omgevingsbelangen. Het Ondernemersfonds wordt als een tijdrovende business gezien, zeker in relatie tot de inkomsten uit het fonds en de omvang van uitgaven waarover deze organisaties doorgaans beslissen.
- Er is nog te weinig samenwerking tussen de trekkingsgebieden.

Externe uitvoeringscapaciteit

Zoals hiervoor benoemd heeft de meerderheid van de wijken moeite om kartrekkers te verzamelen die bereid zijn om tijd en energie te investeren in de uitvoering van plannen. Tijdens de gespreksronde is met de gebiedsvertegenwoordigers besproken of het inschakelen van externe (en dus betaalde) uitvoeringscapaciteit met de inkomsten uit het Ondernemersfonds wenselijk zou zijn. Er zijn al enkele gebieden die op deze wijze werken, zoals de binnenstad en BedrijvenKring Schieoevers.

Doorgaans kan dit voorstel op steun rekenen van de trekkingsgebieden. Als voordelen worden benoemd:

- Er blijft tijd over voor de gebiedsvertegenwoordigers, waardoor zij zich meer kunnen focussen op draagvlakcreatie.
- Met een betaalde functie is het eenvoudiger om iemand aan te spreken op zijn/haar verantwoordelijkheden.
- De professionaliteit neemt toe.
- Er kunnen meer activiteiten worden opgestart.

De gesprekspartners benadrukken dat het besluit hierover te allen tijde bij de gebieden zelf moet liggen.

Rol van de fondsmanager

Over de rol van de fondsmanager heerst grote tevredenheid. Gebiedsvertegenwoordigers zien in de fondsmanager de stimulerende factor en spin in het web. Over het algemeen is de fondsmanager bij vergaderingen aanwezig om voorbeelden aan te dragen, successen te delen en ideeënvorming te stimuleren.

De persoonswisselingen omtrent de functie van fondsmanager in de eerste jaren van het fonds is in de wijken als vertragende factor ervaren. Juist in een organisatie die in opbouw is, is een constante factor en stuwende kracht essentieel.

Rol van de Raad van Advies

Unaniem heerst er tevredenheid met de start van de Raad van Advies in 2012. De Raad van Advies heeft grote sprongen gemaakt als het gaat om de informatie-uitwisseling tussen gebieden. "Er is nog een wereld te winnen als het gaat om gebied overstijgende contac-

ten, maar het begin is gemaakt" (gebiedsvertegenwoordiger Buitenhof).

Activiteiten

Tijdens de gesprekken is ruimschoots aandacht besteed aan de diverse activiteiten die worden gefinancierd uit het Ondernemersfonds.

- Met de middelen uit het fonds zijn in vrijwel alle wijken activiteiten gefinancierd die aantoonbaar hebben bijgedragen aan het ondernemersklimaat in de wijk.
- Vrijwel unaniem geven de gesprekspartners aan het bestuur van het Ondernemersfonds ervoor moet blijven waken dat zij geen activiteiten ondersteunt die tot het takenpakket van de gemeente behoren. Met het oog op de terugtrekkende overheid vinden gebiedsvertegenwoordigers het waardevol om hier door middel van een convenant afspraken over te maken bij een eventuele nieuwe periode voor het fonds.
- De trekkingsgebieden zijn positief over de systematiek van aanvragen van projectgelden via de website van het Ondernemersfonds. Het systeem is helder en ontstaan toch onduidelijkheden dan is er via de fondsmanager altijd een aanspreekpunt.
- Daarentegen geven alle gesprekspartners aan dat de uitwisseling van projecten tussen de wijken te mager is. Gebiedsvertegenwoordigers benadrukken dat ze veel leren van projecten elders en dat er schaalvoordelen zijn te behalen wanneer in meerdere wijken gelijksoortige initiatieven spelen. Een voorbeeld daarvan is de feestverlichting.

- Tot slot stelt een aantal gesprekspartners de vraag of het bestuur van het Ondernemersfonds voldoende kritisch kijkt naar de aanvragen uit de trekkingsgebieden. Wederom wordt hierbij het voorbeeld aangehaald van de open dag op het terrein van DSM. We zagen dit eerder bij de enquêteresultaten.

Stadsbrede / Gebied overstijgende activiteiten

Met betrekking tot het mogelijke initiatief van het Ondernemersfonds om in een nieuwe convenantperiode in alle wijken geld te reserveren voor stadsbrede of gebied overstijgende activiteiten bestaat een duidelijke tweesplitsing. Voorstanders zijn de partijen die zich concentreren op stedelijke thema's en stedelijke belangengroepen, zoals MKB-Delft, Kamer van Koophandel en VNO-NCW. Echter, ook de voorstanders geven aan dat het percentage gemaximeerd moet worden. Een gezamenlijk programma moet hiervoor de basis vormen, wat bijvoorbeeld goedgekeurd wordt door de Raad van Advies van het Ondernemersfonds.

De gebiedsvertegenwoordigers zijn daarentegen fel tegen het reserveren van middelen voor gebied overstijgende activiteiten. Zij geven aan dat dit voornemen haaks staat op de oorsprong van het fonds, namelijk 'investeren in de stedelijke economie'. Bovendien benadrukken zij dat al het geld nodig is om de programma's in de wijken te financieren. *"Ondernemers in de wijk hebben het geld gezamenlijk opgebracht, dat mag niet verdwijnen in een algemene pot"*, aldus de vertegenwoordiger van Tanthof-Oost. Ook bestaat de kans dat de betrokkenheid op wijkniveau afneemt.

Tot slot wordt geven diverse gebiedsvertegenwoordigers aan andere instituten verantwoordelijk zijn voor stadsbrede investeringen, waaronder de gemeente Delft en Delft Marketing.

Naast het initiatief om in de toekomst middelen te reserveren, is ook gesproken over de middelen die niet worden uitgegeven in een bepaalde periode (zogenaamde bestaande potjes). Hieromtrent heerst meer overeenstemming. Met uitzondering van de gebieden waar sprake is van deze potjes (met name Gebied 11 en DSM) is iedereen het erover eens dat er regels dienen te worden opgesteld. Een meerderheid van stemmen in de Raad van Advies zou na een periode zeggenschap moeten krijgen over de besteding van de middelen, is de overheersende gedachte.

Informatievoorziening

- Vrijwel alle betrokkenen zijn het erover eens dat de informatievoorziening van het Ondernemersfonds richting ondernemers voor verbetering vatbaar is. We zagen dit ook terug in de resultaten van de ondernemersenquête. Samenvattend worden de volgende argumenten aangedragen:
  - De website www.ondernemersfondsdelft.nl kan sterker onder de aandacht worden gebracht bij ondernemers.
  - Ondernemers moeten er vaker op attent worden gemaakt dat zij via de website een aanvraag kunnen doen voor de ondersteuning van activiteiten.
  - Afgeronde projecten moeten meer met ondernemers gedeeld worden.
  - Het bestuur dient actiever inzicht te geven over trekkingsrechten en algemene uitgaven ten behoeve van het functioneren van het fonds.

- Enkele gesprekspartners nemen echter ook een kritische houding aan ten aanzien van de ondernemers zelf. Met diverse informatiebronnen is er regelmatig aandacht voor het Ondernemersfonds en haar activiteiten. *“Een deel van de ondernemers is op geen enkele wijze te bereiken. Je moet als ondernemer zijnde ook zelf bereidheid tonen”.*

Financiering

- Aan de basis zijn alle gesprekspartners het eens met het feit dat ondernemers als collectief dienen bij te dragen aan de aantrekkelijkheid van de eigen wijk.
- De gesprekspartners denken dat veel collega-ondernemers de essentie en de achtergrond van het fonds niet begrijpen. Als gevolg hiervan worden veel verkeerde berichten verspreid wat afbreuk doet aan het vertrouwen.
- In lijn met het voorgaande weet de individuele ondernemer ook niet wat het bedrag is dat hij/zij afstaat aan het fonds.
- Een aantal wijken weet zich ‘geconfronteerd’ met een constante stroom van inkomsten, waar zij voor het bestaan van het fonds moeite hadden om financiële middelen te verzamelen. Opvallend genoeg geven meerdere gebiedsvertegenwoordigers aan dat ze moeite moeten doen om al het beschikbare geld te besteden.
- In tegenstelling tot het voorgaande geeft de wijk binnenstad echter aan dat de middelen uit het fonds ontoereikend zijn om naast de aanschaf van nieuwe feestverlichting andere activiteiten te initiëren. De gebiedsvertegenwoordigers namens de binnenstad pleiten dan ook voor een verhoogde bijdrage per ondernemer.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op basis van de resultaten van het de enquête en de interviewronde zijn conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

Conclusies

Draagvlak voor samenwerking aanwezig

Circa twee op de drie respondenten is voorstander van een gezamenlijke aanpak bij ondernemersactiviteiten. Inclusief neutrale respondenten is het aandeel ruim 80%. Bovendien blijkt dat circa de helft van de respondenten het eens is dat alle ondernemers dienen bij te dragen aan het Ondernemersfonds. Nemen we de neutrale respondenten mee dan bedraagt het 64% van het totaal. Deze gegevens vormen de basis om tot een samenwerkingsvorm als een Ondernemersfonds te komen. De respondenten zien in dat een collectief weerbaarder is dan een aaneenschakeling van individuen en dat er meer van de grond komt.

Samenwerking komt op gang

Na de start van het Ondernemersfonds in 2011 zijn diverse trekingsgebieden actief aan de slag gegaan met het benoemen van projecten. In onder andere de binnenstad en het bedrijventerrein Schieoevers bleek de behoefte aan meer middelen (dus een Ondernemersfonds) groot te zijn. Echter, in gebieden met een sterk karakter als woonwijk was er tot op dat moment nauwelijks sprake

van collectiviteit. Juist in deze gebieden is er een aanlooperperiode nodig geweest om ondernemers te activeren en mobiliseren. Dat proces begint in het voorjaar van 2013 zijn vruchten af te werpen. Voorbeelden van trekingsgebieden waar de samenwerking gestalte krijgt en projectaanvragen klaarliggen, zijn: Voorhof, Tanthof-West en Delftse Hout / A13.

Professionelere aanpak

De periode voor het Ondernemersfonds waren alle ondernemersverenigingen in Delft voor de financiering met name afhankelijk van de bereidheid tot een vrijwillige bijdrage. Het Ondernemersfonds heeft ervoor gezorgd dat er structureel meer middelen beschikbaar zijn waardoor ondernemers gerichter toekomstplannen kunnen maken en bovendien voor langere termijn verplichtingen aan konden gaan. Op Schieoevers is bijvoorbeeld een extern projectcoördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering van projecten. Met andere woorden: de organisatiestructuren zijn geprofessionaliseerd.

Steun voor activiteiten

Slechts 28% van de respondenten is het niet eens met de activiteiten die het Ondernemersfonds financieel ondersteunt. Dit aantal neemt nog verder af indien er geen rekening wordt gehouden met de respondenten die het Ondernemersfonds niet kennen. Het Ondernemersfonds heeft aantoonbaar bijgedragen aan de betrokkenheid van ondernemers en de leefbaarheid / economische ontwikkeling van wijken. Er zijn daarbij verschillen per trekingsgebied. Dit is ook vanzelfsprekend, gezien het feit dat in meerdere trekingsgebieden nog nauwelijks uitgaven zijn gedaan uit het fonds en de

samenwerking nog in ontwikkeling is. Gebieden die voorop lopen zijn Schieoevers, Buitenhof en de binnenstad.

Grote OZB-betalers niet overtuigd

Delft is een stad waarin de onderwijssector een belangrijke positie heeft. Stakeholders als de TU Delft en TNO levers naar rato een aanzienlijke bijdrage aan het Ondernemersfonds. Juist in de gebieden waar deze partijen actief zijn, komt de samenwerking (wegens verschillende redenen) moeizaam van de grond. Het Ondernemersfonds ervaart men als een tijdsintensief proces en er is moeite om het wijkbelang te definiëren. Verderop komen we tot aanbevelingen voor enkele van deze gebieden.

Uitwisseling tussen gebieden zwak

De evaluatie toont aan dat de uitwisseling van informatie tussen de trekkingsgebieden verbeterd kan worden. Trekkingsgebieden kunnen meer van elkaars ervaringen profiteren door bijvoorbeeld succesvolle projecten te delen en gezamenlijk investeringen te doen (denk aan feestverlichting en groen in de openbare ruimte). De installatie van een Raad van Advies in 2012 is een stap in de goede richting om in de toekomst meer informatie te delen. Ook de fondsmanager vervult deze rol. Echter, in de eerst jaren zijn er verschuivingen geweest in deze functie en was er maximale aandacht nodig voor het professionaliseren van de samenwerkingsstructuren op wijkniveau.

Voorkeur voor wijkgerichte aanpak

Het geld dat beschikbaar komt via het Ondernemersfonds is in de afgelopen jaren (met aftrek van algemene kosten) volledig terug-

gevloeid naar de trekkingsgebieden. Ondernemers geven vrijwel unaniem aan dat ze geen voorstander zijn van het reserveren van middelen voor stadsbrede / gebied overstijgende activiteiten. Daarentegen is het wel bespreekbaar om na verloop van tijd geld dat niet wordt uitgegeven in te zetten voor meer algemene belangen, zoals stadspromotie of onafhankelijk onderzoek.

Zichtbaarheid is aandachtspunt

Uit de enquête blijkt dat circa één derde van de respondenten niet bekend is met het bestaan van het Ondernemersfonds. Bovendien weet 69% niet van het bestaan van de fondsmanager en 63% niet van de website van de Stichting Ondernemersfonds Delft. De individuele gesprekken bevestigen dit beeld. Dit is een fors percentage, zeker met het oog op de resultaten uit door BRO uitgevoerde vergelijkbare onderzoeken. Gemiddeld is 25% niet bekend met het bestaan van een Ondernemersfonds.

Meer inzicht in prestaties

Zojuist is geconcludeerd dat de bekendheid van het fonds beperkt is. Behoeftte aan informatie vanuit het fonds is er echter wel dege-lijk. Enerzijds heeft dit betrekking op de activiteiten die worden georganiseerd, anderzijds op een financiële verantwoording ten aanzien van de prestaties. De website blijkt hiervoor het meest geschikte medium. Deze heeft nu een abstract en zakelijk karakter. Kijken we naar de websites van andere Ondernemersfondsen in het land dan zijn dit veel meer interactieve platforms. Dit uit zich in het uitlichten van activiteiten, nieuwsberichten, financiële cijfers et cetera.

Evaluatie komt te vroeg

De evaluatie maakt duidelijk dat de samenwerkingsstructuren in diverse wijken feitelijk nog volop in opbouw zijn en dat er voorzichtig successen worden geboekt. Dit maakt de conclusie dat de evaluatie te vroeg komt gerechvaardigd. De voorbeelden tonen aan dat het vertrouwen in het Ondernemersfonds in meerdere wijken toeneemt wat zich de komende periode moet gaan uitbetalen.

Aanbevelingen

Ondernemersfonds voortzetten

Het Ondernemersfonds in Delft heeft aantoonbaar bijgedragen aan de dynamiek in de stad. Door het fonds worden er meer activiteiten georganiseerd, zijn er ondernemersverenigingen opgericht, ontmoeten ondernemers elkaar en komen sociaal-maatschappelijke initiatieven van de grond.

Verder is de groep ondernemers die voorstander is van het betalen voor gezamenlijke activiteiten, substantieel groter dan degene die daar negatief over oordelen. Er is dus draagvlak voor het voortzetten van het Ondernemersfonds.

Zichtbaarheid vergroten

Een conclusie uit de evaluatie is dat een deel van de ondernemers onvoldoende bekend is met het Ondernemersfonds en haar activiteiten. Dit gaat ten koste van het draagvlak. Het verdient aanbeveling om op korte termijn een strategie te bepalen over de wijze waarop de zichtbaarheid vergroot kan worden. Persoonlijk contact

blijft hiervoor de beste methode (fondsmanager, bestuur, gebiedsvertegenwoordigers). Ook het delen van informatie via social media draagt bij aan de zichtbaarheid.

Duidelijk is dat nieuwsbrieven, verwijzingen naar de website en algemene informatiesessies niet volstaan. De uitdaging is om de informatie op een creatieve wijze te delen.

Enkele suggesties:

- De heffing die individuele ondernemers betalen wordt niet vermeld op het aanslagbiljet. BRO adviseert de gemeente Delft om dat wel mogelijk te maken, zodat iedere ondernemer kan zien hoeveel hij bijdraagt aan het Ondernemersfonds.
- Voeg een bijlage een de aanslag toe met daarop een korte beschrijving van de doelstelling en activiteiten van het Ondernemersfonds (actie gemeente).
- De website van het Ondernemersfonds heeft een sterk zakelijk karakter: reglementen, documenten, achtergronden et cetera. Noodzakelijke informatie maar het werkt niet enthousiasmerend. Om meer ondernemers te binden is het noodzakelijk informatie beschikbaar te stellen die meer raakvlakken heeft met de dagelijkse praktijk van ondernemers. De website is bijvoorbeeld hét medium om projectvoorbeelden tussen gebieden uit te wisselen, betrokken personen voor te stellen, het fonds zichtbaar te maken met een filmpje, kansen te benoemen et cetera.
- Laat op meer locaties zien dat de projecten / activiteiten mogelijk zijn gemaakt met middelen uit het Ondernemersfonds. Bijvoorbeeld door het gebruik van een informatiebord.

Niet gebruikte gelden

Het Ondernemersfonds Delft weet zich geconfronteerd met beschikbare middelen die in enkele gebieden tot op heden niet zijn uitgegeven. Zo toont de jaarrekening van de Stichting Ondernemersfonds Delft over 2012 aan dat in Gebied 11 nog ruim € 334.000,- beschikbaar is. De reden is dat er geen bestedingendoelen worden gevonden die op steun van alle partijen kunnen rekenen. Daarnaast bleek de organisatie moeilijk op te bouwen, waardoor er geen sprake was van continuïteit.

BRO adviseert om in een eventuele nieuwe periode regels op te stellen ten aanzien van niet gebruikte gelden. Dit is overigens ook gebruikelijk bij vergelijkbare fondsen in het land, zoals in Gouda en Groningen. Gebruikelijk is dat het fonds geld blijft beheren tot een periode van maximaal drie jaar. Wanneer er na drie jaar nog geen beroep op is gedaan, verschuift de reserve naar het potje voor stadsbrede initiatieven. Dat wil bijvoorbeeld zeggen dat op 1 januari 2016 het niet gebruikte geld uit 2013 vrijvalt. Het verdient aanbeveling om voorafgaand aan een nieuwe convenantperiode een bestedingsprogramma voor stadsbrede initiatieven op te stellen, in samenspraak met de individuele trekkingsgebieden. Eventuele vrijkomende bedragen zijn op deze wijze tijdig geoormerkt. Het bestuur van de stichting neemt uiteindelijk een beslissing over de vrijgekomen middelen, passend binnen de doelstellingen van het fonds en voorzien van een oordeel van de Raad van Advies.

Overigens moet individuele trekkingsgebieden, bij invoering van bovenstaande regel, de mogelijkheid worden geboden om te sparen voor een concreet doel in de toekomst. Het doel moet dan ech-

ter wel concreet omschreven zijn zodat er niet 'slapend geld' ontstaat. Het geld is er om te ondernemen.

Reserveren voor stadsbrede activiteiten

Een volgende optie is het beschikbaar houden van trekkingsrecht voor stadsbrede / gebied overstijgende activiteiten. Over het algemeen is er in de trekkingsgebieden geen steun voor deze optie. Dit in tegenstelling tot partijen die op stadsniveau acteren.

BRO doet de aanbeveling om geen standaard percentage te reserveren voor overkoepelende activiteiten, maar is wel van mening dat met de individuele trekkingsgebieden afspraken moeten worden gemaakt indien de behoefte zou ontstaan om geld in breder verband beschikbaar te stellen. Enkele gebieden staan namelijk wel open voor deze optie en halen daarbij het voorbeeld aan van onafhankelijk onderzoek voor de economie van de stad of onderzoek naar mobiliteitsaspecten (lobbywerk). Algemene stadsbrede promotie kan echter nauwelijks op steun rekenen.

Extra aandacht naar aantal gebieden

De gespreksronde heeft geresulteerd in waardevolle informatie per trekkingsgebied. Met het oog op het functioneren van een drietal, gezien aard en karakter, bijzondere gebieden worden onderstaand enkele aanbevelingen gedaan.

Binnenstad

Ten tijde van de evaluatie is in de binnenstad een tweetal vraagstukken aan de orde, namelijk de vraag naar extra financiële middelen en daarnaast een organisatievraagstuk.

Tijdens gesprekken met vertegenwoordigers uit de binnenstad is geconcludeerd dat vrijwel de totale inkomsten uit het fonds zijn gelabeld aan de aanschaf en het onderhoud van de feestverlichting. Middelen voor andere projecten waren niet beschikbaar. Aangezien de binnenstad van Delft de 'huiskamer' is van de stad zijn er hier meer investeringen nodig dan in andere trekkingsgebieden. Een draagvlakonderzoek naar het verhogen van de individuele bijdrage van ondernemers en eigenaren in de binnenstad dient daarom gestart te worden. Aangezien de huidige methode van de verhoging van de OZB enkel stad breed kan worden ingezet, is een extra verhoging geen optie. Er is immers in meerdere wijken geconstateerd dat er meer dan voldoende middelen beschikbaar zijn. De oprichting van een Bedrijven Investeringszone (BIZ) voor de binnenstad is mogelijk een geschikt alternatief. Een BIZ is een afgebakend gebied, waarbinnen ondernemers gezamenlijk investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving². Ondernemers en eigenaren stemmen zelf over de wenselijkheid van een BIZ. In de wettekst zijn namelijk strenge draagvlakeisen opgenomen.

Daarnaast is het de vraag welke partij in de toekomst projectmiddelen dient aan te vragen, aangezien de Ondernemersvereniging Binnenstad Delft (OBD) per 1 januari 2014 ophoudt te bestaan.

---

² Naar verwachting is het mogelijk om vanaf 1 januari 2015 weer een BIZ op te richten. Tot die tijd is er sprake van een experimentenwet. Het is daarbinnen echter niet meer toegestaan om een nieuw initiatief te starten. De tekst voor de definitieve wet is opgesteld en zal in het najaar van 2013 worden voorgelegd aan de Eerste en Tweede Kamer.

De opgave is om voor 1 januari 2014 in de binnenstad een organisatie neer te zetten die een goede afspiegeling vormt van de ondernemers in de binnenstad van Delft en waar op democratische wijze kan worden besloten over projecten uit het Ondernemersfonds in de binnenstad. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een vertegenwoordiging van de deelgebieden in de binnenstad, zoals benoemd in het bestemmingsplan 2012.

Recentelijk is er een nieuwe samenwerking van ondernemers in de binnenstad ontstaan, genaamd Tussen de Geveltjes (TdG). De organisatie bevindt zich in een pril stadium en het ledental is in opbouw. Maar ook de Stichting Centrum Management Delft (SCMD) vertegenwoordigt de belangen van de gebruikers van de binnenstad en stelt zich tot doel om het economisch functioneren van de binnenstad te versterken. In beide gevallen is het essentieel dat het Ondernemersfonds onderzoekt of bovenstaande organisaties een goede afspiegeling vormen van de ondernemersbelangen in de binnenstad.

Gebied 11

In Gebied 11 is geconstateerd dat samenwerking tot op heden niet van de grond komt. De vertegenwoordigers aan tafel hebben daarvoor in een eerder stadium zelf al overwogen om het gebied op te splitsen. BRO concludeert dat deze maatregel haaks staat op de doelstelling van het Ondernemersfonds, namelijk 'gezamenlijk activiteiten initiëren'.

Op een andere manier zal bekeken moeten worden hoe het beschikbare budget aangewend dient te worden voor initiatieven. Wellicht dat het instellen van bestedingsregels (zie bovenstaand) de samenwerking in een stroomversnelling doet raken, maar voor een structurele oplossing is ingrijpen op hoger niveau in de projectgroep noodzakelijk. Ter voorbereiding op de start van het fonds heeft in 2010 een verkennend onderzoek plaatsgevonden naar de haalbaarheid³. Daaruit blijkt dat in de onderwijssector op bestuurlijk niveau meer eensgezindheid heerst over eventuele bestedingsdoelen uit het fonds, dan onder de vertegenwoordigers van het werkgebied aan de vergadertafel. Ingrijpen vanuit bestuurlijk niveau, in samenwerking met het bestuur van de Stichting Ondernemersfonds, in de projectgroep lijkt daarom een waardevolle stap.

DSM

Als enige gebruiker binnen het eigen trekkingsgebied is het voor DSM moeilijk om activiteiten met een gebieds- /stadsbelang te organiseren. Daarnaast is er voor het bedrijf in de huidige situatie geen noodzaak tot samenwerken met andere ondernemers. Ze bepalen namelijk zelf de projectaanvragen. De basis van het Ondernemersfonds is echter ook terug te herleiden naar het begrip 'samenwerken', bedoeld als samen met andere ondernemers investeren in de leefbaarheid en economie van de wijk. Daarom doen wij de suggestie om DSM met een aangrenzend gebied samen te voegen. Samenvoegen bevordert de samenwerking en versnelt het proces om te komen tot impulsen voor de wijk.

---

³ Naar een Ondernemersfonds Delft. Notitie van de Stuurgroep Ondernemersfonds (juni 2010).

Tot slot

De resultaten van deze evaluatie bieden een goede basis om het Ondernemersfonds in Delft op onderdelen aan te scherpen. De conclusie is dat het overgrote deel van de betrokkenen positief kritisch is. De komende periode is het zaak om met de aanbevelingen in dit rapport een aantal kwaliteitsslagen te maken. Dit moet leiden tot een aantoonbare verbetering van het draagvlak.

BIJLAGEN

Evaluatie Ondernemersfonds

«UniekeCode»

In de gemeente Delft wordt sinds 2011 gewerkt met een Ondernemersfonds. Het fonds geeft ondernemers de kans om samen initiatieven op te zetten, welke vervolgens bijdragen aan de samenwerking tussen het bedrijfsleven, instellingen en de overheid, en aan de economische ontwikkeling van de stad Delft.

Het fonds is er voor en door ondernemers. Alle ondernemers in Delft leveren er een financiële bijdrage aan. Hieronder vallen ook alle eigenaren van niet-woningen. De Stichting Ondernemersfonds Delft is opgericht om de activiteiten vanuit het Ondernemersfonds te coördineren.

In opdracht van de Stichting Ondernemersfonds Delft evalueert adviesbureau BRO het Ondernemersfonds in de gemeente. Eén van de onderdelen van de evaluatie is deze enquête die onder alle ondernemers in Delft wordt verspreid. Het invullen van de vragenlijst neemt circa **5-10 minuten** in beslag.

De gegevens die u verstrekt, worden met de grootst mogelijke vertrouwelijkheid behandeld. Door middel van een unieke code kan elke ondernemer slechts één keer een mening geven. BRO staat garant voor waarborging van de anonimiteit. Er worden geen uitspraken gedaan over individuele ondernemers. De resultaten van de ondernemersenquête worden in rapportvorm aangeboden aan de Stichting Ondernemersfonds Delft.

Meer informatie over BRO kunt u vinden op www.bro.nl

1. Weet u van het bestaan van:

	Ja	Nee
Het Ondernemersfonds Delft	☐	☐
De fondsmanager	☐	☐
De website www.ondernemersfondsdelft.nl	☐	☐

2. Bent u een voorstander van het samen met andere ondernemers opzetten en uitvoeren van gezamenlijke activiteiten?

- Ja
- Neutraal
- Nee
- Geen mening

3. Sinds 2011 betalen alle ondernemers mee aan het Ondernemersfonds. Het Ondernemersfonds heeft tot doel om met deze middelen het economisch klimaat aantrekkelijker te maken. Bent u het ermee eens dat alle ondernemers financieel bijdragen aan dit Ondernemersfonds?

- Eens
- Neutraal
- Oneens
- Geen mening

Toelichting:

.....

.....

.....

4. Wat is volgens u de toegevoegde waarde van een Ondernemersfonds?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Aantrekkelijker maken van mijn omgeving
- Verbeteren van knelpunten in mijn gebied
- De samenwerking tussen (markt)partijen verbeteren
- In contact komen met collega-ondernemers
- De mogelijkheid om extra activiteiten te organiseren
- Dat álle ondernemers financieel bijdragen om de stad aantrekkelijker te maken
- Anders, namelijk.....
- Ik zie geen toegevoegde waarde van een Ondernemersfonds
- Geen mening

5. Het bedrag dat ondernemers betalen voor het Ondernemersfonds is afhankelijk van de waarde van het vastgoed (WOZ-waarde). Hiervoor wordt de OZB voor niet-woningen verhoogd met 8,2%. Ondernemers betalen een bijdrage die varieert van enkele Euro's per jaar tot duizenden Euro's per jaar. Vindt u dit de meest geschikte methode om de hoogte van het tarief te bepalen?
(Slechts 1 antwoord mogelijk)

- Ja
- Neutraal
- Nee
- Geen mening

Toelichting:

.....

.....

.....

6. Het Ondernemersfonds ondersteunt financieel verschillende activiteiten in uw gebied. Een overzicht van de activiteiten is opgenomen aan het einde van deze vragenlijst. Bent u het er mee eens dat het Ondernemersfonds deze activiteiten ondersteunt?

- Eens
- Neutraal
- Oneens
- Geen mening

Toelichting:

.....

.....

.....

7. Waar zou u de inkomsten uit het Ondernemersfonds in uw gebied / de stad aan willen besteden?

.....
 .....
 .....

8. Het Ondernemersfonds Delft overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stad brede projecten in Delft. Wat is hierover uw mening?

- Eens
- Neutraal
- Oneens
- Geen mening

Toelichting:

.....
 .....
 .....

9. Ondernemers uit hetzelfde gebied kunnen met elkaar zelf een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het Ondernemersfonds. Bent u van deze mogelijkheid op de hoogte?

- Ja
- Nee

10. Bent u in uw gebied betrokken geweest bij de besluitvorming over projectaanvragen?

- Ja
- Nee

11. Hoe tevreden bent u over de invloed die u heeft in uw gebied?

- Tevreden
- Neutraal
- Ontevreden
- Geen mening

Toelichting:

.....
 .....
 .....

12. Het Ondernemersfonds informeert u over haar werkwijze via de website, Twitter, e-mail, de fondsmanager en vertegenwoordigers uit uw gebied. Hoe tevreden bent u over deze werkwijze?

- Tevreden
- Neutraal
- Ontevreden
- Geen mening

Toelichting:

.....
.....
.....

13. Op welke manier wenst u betrokken te worden bij het Ondernemersfonds?

- Via e-mail, mijn adres is .....
- Informatieavond
- Vertegenwoordiger van mijn gebied
- Anders, namelijk .....
- Ik wens niet betrokken te worden

14. Ruimte voor opmerkingen:

.....
.....
.....

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Projecten die zijn ondersteund door het Ondernemersfonds Delft

- Er is sfeerverlichting opgehangen in winkelgebieden in de Binnenstad, Hof van Delft, Westerkwartier, Vrijenban, Voordijkshoorn, Buitenhof, Tanthof-Oost en Tanthof-West.
- In Vrijenban, Buitenhof en Tanthof-West is gezorgd voor extra groenvoorzieningen in de wijk door het plaatsen van plantenbakken.
- Bedrijvenkring Schieoevers heeft gewerkt aan een collectieve beveiliging van het gebied en certificering van het gebied voor KVO-B (Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen).
- In Voorhof, Vrijenban, Buitenhof, TU-gebied en Tanthof-West hebben de ondernemers met geld uit het fonds gewerkt aan communicatie en PR, bijvoorbeeld door flyers, mailings en advertenties, of door het opzetten van een website.
- DSM heeft een open dag georganiseerd voor inwoners van Delft en andere geïnteresseerden.
- Er worden elektrische oplaadpalen en straatmeubilair geplaatst in het gebied van TU, TNO, Delftechpark en Technopolis.
- In Buitenhof zijn sportactiviteiten georganiseerd voor de kinderen uit de wijk. Er zijn buitentafeltennistafels geplaatst bij twee sportverenigingen die hun velden buiten openingstijden beschikbaar stellen voor Buitenhof-jeugd. Er is een elektrische bolderkar aangeschaft voor bso-organisaties.
- In Vrijenban is samenwerking opgezet met Mondriaan en PerspeKtief. Zo wordt er in het gebied zwerfvuil geraapt door dak- en thuislozen.
- Onder de naam 'Boerenkool met bubbels' is tweemaal een nieuwjaarsbijeenkomst gehouden voor alle ondernemers in de stad. Deze borrel is mede gefinancierd vanuit het fonds.
- De organisatiegraad onder ondernemers in de verschillende wijken is flink toegenomen. Zo zijn er ondernemersverenigingen opgericht in Vrijenban en de Delftse Hout.
- Verder zijn er met ondersteuning uit het fonds in diverse wijken netwerkbijeenkomsten gehouden en wijkfeesten gesponsord.

RESULTATEN TOTAAL

1. Weet u van het bestaan van:

	Ja	Nee
Het Ondernemersfonds Delft	67%	33%
De fondsmanager	31%	69%
De website www.ondernemersfondsdelft.nl	37%	63%

2. Bent u een voorstander van het samen met andere ondernemers opzetten en uitvoeren van gezamenlijke activiteiten?

63%	Ja
19%	Neutraal
15%	Nee
2%	Geen mening

3. Bent u het ermee eens dat alle ondernemers financieel bijdragen aan dit Ondernemersfonds?

46%	Eens
18%	Neutraal
33%	Oneens
3%	Geen mening

4. Wat is volgens u de toegevoegde waarde van een Ondernemersfonds? *Meerdere antwoorden mogelijk*

19%	Aantrekkelijker maken van mijn omgeving
14%	Verbeteren van knelpunten in mijn gebied
13%	De samenwerking tussen (markt)partijen verbeteren
10%	In contact komen met collega-ondernemers
15%	De mogelijkheid om extra activiteiten te organiseren
13%	Alle ondernemers dragen bij
3%	Anders
10%	Ik zie geen toegevoegde waarde
3%	Geen mening

5. Vindt u de huidige methode de meest geschikte om de hoogte van het tarief te bepalen?

32%	Ja
19%	Neutraal
41%	Nee
8%	Geen mening

---

6. Bent u het eens met de activiteiten die het Ondernemersfonds financieel ondersteunt?

42%	Eens
24%	Neutraal
28%	Oneens
6%	Geen mening

---

7. Niet van toepassing – open vraag

8. Het Ondernemersfonds Delft overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stad brede projecten in Delft. Wat is hierover uw mening?

24%	Eens
23%	Neutraal
42%	Oneens
11%	Geen mening

---

9. Ondernemers uit hetzelfde gebied kunnen met elkaar zelf een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het Ondernemersfonds. Bent u van deze mogelijkheid op de hoogte?

49%	Ja
51%	Nee

---

10. Bent u in uw gebied betrokken geweest bij de besluitvorming over projectaanvragen?

33%	Ja
67%	Nee

---

11. Hoe tevreden bent u over de invloed die u heeft in uw gebied?

31%	Tevreden
30%	Neutraal
20%	Ontevreden
19%	Geen mening

---

12. Het Ondernemersfonds informeert u over haar werkwijze via de website, Twitter, e-mail, de fondsmanager en vertegenwoordigers uit uw gebied. Hoe tevreden bent u over deze werkwijze?

17%	Tevreden
32%	Neutraal
25%	Ontevreden
26%	Geen mening

---

13. Op welke manier wenst u betrokken te worden bij het Ondernemersfonds?

41%	Via e-mail
10%	Informatieavond
15%	Vertegenwoordiger van mijn gebied
29%	Ik wens niet betrokken te worden
4%	Anders

---

14. Niet van toepassing – open vraag

RESULTATEN GEBRUIKERS

1. Weet u van het bestaan van:

	Ja	Nee
Het Ondernemersfonds Delft	73%	27%
De fondsmanager	35%	65%
De website www.ondernemersfondsdelft.nl	42%	58%

2. Bent u een voorstander van het samen met andere ondernemers opzetten en uitvoeren van gezamenlijke activiteiten?

66%	Ja
22%	Neutraal
7%	Nee
4%	Geen mening

3. Bent u het ermee eens dat alle ondernemers financieel bijdragen aan dit Ondernemersfonds?

48%	Eens
22%	Neutraal
26%	Oneens
4%	Geen mening

4. Wat is volgens u de toegevoegde waarde van een Ondernemersfonds? *Meerdere antwoorden mogelijk*

18%	Aantrekkelijker maken van mijn omgeving
13%	Verbeteren van knelpunten in mijn gebied
14%	De samenwerking tussen (markt)partijen verbeteren
10%	In contact komen met collega-ondernemers
16%	De mogelijkheid om extra activiteiten te organiseren
16%	Alle ondernemers dragen bij
2%	Anders
7%	Ik zie geen toegevoegde waarde
4%	Geen mening

5. Vindt u de huidige methode de meest geschikte om de hoogte van het tarief te bepalen?

36%	Ja
17%	Neutraal
40%	Nee
8%	Geen mening

---

6. Bent u het eens met de activiteiten die het Ondernemersfonds financieel ondersteunt?

46%	Eens
28%	Neutraal
22%	Oneens
4%	Geen mening

---

7. Niet van toepassing – open vraag

8. Het Ondernemersfonds Delft overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stad brede projecten in Delft. Wat is hierover uw mening?

28%	Eens
17%	Neutraal
46%	Oneens
10%	Geen mening

---

9. Ondernemers uit hetzelfde gebied kunnen met elkaar zelf een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het Ondernemersfonds. Bent u van deze mogelijkheid op de hoogte?

57%	Ja
43%	Nee

---

10. Bent u in uw gebied betrokken geweest bij de besluitvorming over projectaanvragen?

37%	Ja
63%	Nee

---

11. Hoe tevreden bent u over de invloed die u heeft in uw gebied?

31%	Tevreden
37%	Neutraal
17%	Ontevreden
15%	Geen mening

---

12. Het Ondernemersfonds informeert u over haar werkwijze via de website, Twitter, e-mail, de fondsmanager en vertegenwoordigers uit uw gebied. Hoe tevreden bent u over deze werkwijze?

16%	Tevreden
34%	Neutraal
29%	Ontevreden
21%	Geen mening

---

13. Op welke manier wenst u betrokken te worden bij het Ondernemersfonds?

40%	Via e-mail
15%	Informatieavond
16%	Vertegenwoordiger van mijn gebied
25%	Ik wens niet betrokken te worden
5%	Anders

---

14. Niet van toepassing – open vraag

RESULTATEN VASTGOEDEIGENAREN

1. Weet u van het bestaan van:

	Ja	Nee
Het Ondernemersfonds Delft	62%	38%
De fondsmanager	27%	73%
De website www.ondernemersfondsdelft.nl	33%	67%

2. Bent u een voorstander van het samen met andere ondernemers opzetten en uitvoeren van gezamenlijke activiteiten?

61%	Ja
16%	Neutraal
22%	Nee
1%	Geen mening

3. Bent u het ermee eens dat alle ondernemers financieel bijdragen aan dit Ondernemersfonds?

46%	Eens
14%	Neutraal
38%	Oneens
2%	Geen mening

4. Wat is volgens u de toegevoegde waarde van een Ondernemersfonds? *Meerdere antwoorden mogelijk*

19%	Aantrekkelijker maken van mijn omgeving
15%	Verbeteren van knelpunten in mijn gebied
13%	De samenwerking tussen (markt)partijen verbeteren
11%	In contact komen met collega-ondernemers
15%	De mogelijkheid om extra activiteiten te organiseren
11%	Alle ondernemers dragen bij
3%	Anders
12%	Ik zie geen toegevoegde waarde
3%	Geen mening

5. Vindt u de huidige methode de meest geschikte om de hoogte van het tarief te bepalen?

30%	Ja
20%	Neutraal
41%	Nee
9%	Geen mening

---

6. Bent u het eens met de activiteiten die het Ondernemersfonds financieel ondersteunt?

40%	Eens
21%	Neutraal
32%	Oneens
8%	Geen mening

---

7. Niet van toepassing – open vraag

8. Het Ondernemersfonds Delft overweegt om de komende jaren een deel van de jaarlijkse inkomsten te reserveren voor gebied overstijgende / stad brede projecten in Delft. Wat is hierover uw mening?

20%	Eens
29%	Neutraal
39%	Oneens
13%	Geen mening

---

9. Ondernemers uit hetzelfde gebied kunnen met elkaar zelf een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage van het Ondernemersfonds. Bent u van deze mogelijkheid op de hoogte?

43%	Ja
57%	Nee

---

10. Bent u in uw gebied betrokken geweest bij de besluitvorming over projectaanvragen?

30%	Ja
70%	Nee

---

11. Hoe tevreden bent u over de invloed die u heeft in uw gebied?

31%	Tevreden
25%	Neutraal
22%	Ontevreden
22%	Geen mening

---

12. Het Ondernemersfonds informeert u over haar werkwijze via de website, Twitter, e-mail, de fondsmanager en vertegenwoordigers uit uw gebied. Hoe tevreden bent u over deze werkwijze?

18%	Tevreden
30%	Neutraal
22%	Ontevreden
29%	Geen mening

---

13. Op welke manier wenst u betrokken te worden bij het Ondernemersfonds?

43%	Via e-mail
6%	Informatieavond
15%	Vertegenwoordiger van mijn gebied
33%	Ik wens niet betrokken te worden
3%	Anders

---

14. Niet van toepassing – open vraag

GESPRESKSPARTNERS

Datum gesprek	Trekkingsgebied	Gesprekspartner	Organisatie / Functie
17-7-2013	G01 Voordijkshoorn	De heer Martin Panis	Gebiedsvertegenwoordiger / filiaalhouder Plus
16-7-2013	G02 Altena – DSM	De heer Bram Reijke	Gebiedsvertegenwoordiger / Manager Site Affairs DSM
23-7-2013	G03 Hof van Delft – Westerkwartier	De heer Richard Wernekinck	Gebiedsvertegenwoordiger / eigenaar Wolpostorder
16-7-2013	G05 Binnenstad	De heer Herman Weyers	Gebiedsvertegenwoordiger / Bureau Binnenstad Delft
16-7-2013		De heer David Lansen	Gebiedsvertegenwoordiger / Bureau Binnenstad Delft
N.v.t.	G06 Vrijenban	<i>Geen gesprekspartner</i>	N.v.t.
18-7-2013	G07 Delftse Hout	De heer Ehsan Turabaz	Gebiedsvertegenwoordiger / IKEA
18-7-2013		De heer Edo Garretsen	Gebiedsvertegenwoordiger / directeur Westcord
18-7-2013		De heer Pim Meijkamp	Gebiedsvertegenwoordiger / eigenaar vakantiepark Delftse Hout
18-7-2013		De heer Ronald Tetteroo	Gebiedsvertegenwoordiger / voorzitter Amateur Tuinders Vereniging Levenslust
17-7-2013	G08 Buitenhof	De heer Jeroen de Bruin	Gebiedsvertegenwoordiger / filiaalhouder C1000
9-7-2013	G09 Voorhof	De heer John Driehuys	Gebiedsvertegenwoordiger / directeur Alewijnse Delft B.V.
9-7-2013		Mevrouw Marja Keizer	Gebiedsvertegenwoordiger / drogisterij Minerva
16-7-2013	G10 Schieoevers	De heer Ronald Visser	Gebiedsvertegenwoordiger / Bedrijven Kring Schieoevers
16-7-2013		De heer Jaap Langhout	Gebiedsvertegenwoordiger / Bedrijven Kring Schieoevers
9-7-2013	G11 TU en omgeving	De heer Frank Bazelmans	Gebiedsvertegenwoordiger namens VvE Delftechpark
9-7-2013		Mevrouw Etty van der Leij	Gebiedsvertegenwoordiger namens TU Delft
9-7-2013		Mevrouw Hetty van der Lecq	Gebiedsvertegenwoordiger / secretaris namens TU Delft
9-7-2013		Mevrouw Stephanie van de Rhee	Gebiedsvertegenwoordiger namens De Haagse Hogeschool
2-7-2013	G12 Wippolder	De heer Wil Campschroer	Gebiedsvertegenwoordiger / filiaalhouder Coop supermarkt
17-7-2013	G13 Tanthof-West	De heer Hans Koonincks	Gebiedsvertegenwoordiger / eigenaar Camperservice
17-7-2013		De heer Chris van Buuren	Gebiedsvertegenwoordiger / eigenaar Verhuisbedrijf van Buuren
17-7-2013	G14 Tanthof-Oost	De heer Niek Praagman	Gebiedsvertegenwoordiger / Vitesse Delft
17-7-2013		De heer Willem van Spanje	Gebiedsvertegenwoordiger / Delfttech
17-7-2013		De heer Hans van Leeuwen	Gebiedsvertegenwoordiger / filiaalhouder C1000

17-7-2013		De heer Jan Bouten	Gebiedsvertegenwoordiger / filiaalhouder Primera
10-7-2013	Algemeen	Mevrouw Alaa Abdulfatah	Gemeente Delft (binnenstadsmanager)
10-7-2013	Algemeen	De heer Herman Wensveen	Gemeente Delft (Economische Zaken)
10-7-2013	Algemeen	Mevrouw Milène Junius	Gemeente Delft (wethouder)
10-7-2013	Algemeen	De heer Joris Kleinveld	VNO-NCW Delft
10-7-2013	Algemeen	De heer Kurt-Jan Wiltenburg	Kamer van Koophandel
10-7-2013	Algemeen	De heer Michiel Kraaijeveld	MKB Delft
10-7-2013	Algemeen	De heer Jan van Dalen	Stichting Centrummanagement Delft
10-7-2013	Algemeen	De heer Frank van Vliet	Stichting Centrummanagement Delft

---

